

DARBININKAS

Vol. LXXXV, Nr. 39
Spalis - October 13, 2000 Penktadienis-Friday

PERIODICALS
Postage paid at Brooklyn, N.Y.

341 Highland Blvd.
Brooklyn, N.Y. 11207

Kaina
\$ 1.00

LIETUVOJE
ir apie
LIETUVĄ

- **Lietuva padarė įspūdingą pažangą**, ruošdamasi narystei Europos Sąjungoje (ES), ir tai atsispindės Europos Komisijos (EK) baigiamoje ruošti kandidačių Pažangos ataskaitoje, sako ES plėtros įgaliotinis. Europos Komisija Pažangos ataskaitą paskelbs tik po mėnesio, lapkričio 8-ąją, bet, pasak Komisijos įgaliotinio ES plėtros klausimais Gunter Verheugen, pagrindinės vertinimo kryptys jau aiškios: vertinant pagal politinį kriterijų, kuris yra svarbiausias, Lietuva neturi jokių problemų.

- **Sovietų okupacijos padaryta žala** Lietuvai siekia maždaug 20 milijardų dolerių, spalio 6 d. pranešė Lietuvos Vyriausybė. Tokius duomenis Vyriausybei pateikė tarpžinybinė komisija, vadovaujama teisingumo viceministrės Rasos Budbergytės. Žala įvertinta, įgyvendinant šių metų birželį Seimo priimtą įstatymą dėl SSRS okupacijos žalos atlyginimo. Sovietų okupacijos žala skaičiavo Ūkio ministerijos Ekonomikos ir privatizacijos institutas. Jo pateiktose išvadose pažymima, jog Lietuvai padaryta 7,5 mlrd. dolerių žala dėl sovietų okupacijos metu nužudytų ir žuvusių Lietuvos gyventojų.

- **Lietuvos Seimo pirmininkas Vytautas Landsbergis** spalio 5 d. priėmė naująją Estijos ambasadorių Lietuvoje Reiną Oidekivi, kuris užtikrino, jog oficiali Estijos pozicija dėl Baltijos šalių bendradarbiavimo nepasikeitė. Rugsėjo pabaigoje Estijos užsienio reikalų ministras Toomas Hendrik Ilves pareiškė, jog Estija yra veikiausiai Skandinavijos nei Baltijos šalis.

- **Daugiausia nelaimingų atsitikimų** pirmąjį šių metų pusmetį Lietuvoje įvyko statybos, transporto, maisto produktų ir gerimų gamybos įmonėse, ypač tose, kuriose dirba 100-300 žmonių. Valstybinio socialinio draudimo fondo ("Sodros") duomenimis, per pirmąjį šių metų pusmetį buvo ištirti 1994 nelaimingi atsitikimai ir profesinės ligos, iš jų 995 nelaimingi atsitikimai įvyko darbe.

- **Lietuvos Vyriausybė** Dingusių žmonių šeimų paramos centrui Vilniuje suteikė patalpą, skirtas jaunų prekybos žmonėms aukų apgyvendinimui. Centro vadovės Onos Gustienės teigimu, šios 47 kvadratinės metrų patalpos bus skirtos grįžtančių merginų - prekybos žmonėms aukų - apgyvendinimui saugioje, švarioje vietoje, siekiant padėti joms atsigausti po patirtų traumų ir pradėti reintegracijos procesą.

- **Lietuvos žaliųjų judėjimo** aktyvistai, norėdami atkreipti visuomenės ir valdžios dėmesį į jų vertinimą, "nepatenkinamą Lietuvos teismų darbą, teisėjų nekompetentingumą ir savi valę", surengė teatralizuotą protesto akciją prie Lietuvos Aukščiausiojo teismo. Spalio 5 d. prie Aukščiausiojo teismo apie 30 žaliųjų aktyvistų surengė "teisingumo laidotuvių eiseną". Procesija nešė "teisingumo karstą", plakatus bei vainikus.

LIETUVOS KRIKDEMAI PRIPAŽISTA TRIUŠKINAMĄ PRALAIMĖJIMĄ

Lietuvos krikščionių demokratų partijos (LKDP) vienas vadovų, užsienio reikalų ministras Algirdas Saudargas pripažino savo partijos pralaimėjimą Seimo rinkimuose, tačiau dėl nesėkmės apkaltino giminingas krikščioniškas partijas. "Atidedame savo Seimo ambicijas kitais rinkimais", spalio 9 d. spaudos konferencijoje sakė A. Saudargas. Jis pareiškė, jog artimiausiam partijos tarybos posėdyje atsistatydins iš LKDP valdybos pirmininko posto. Išankstiniais duomenimis, krikščionys demokratai naujajame Seime turės tik du atstovus - vienmandatėse apygardose išrinktus Algirdą Saudargą ir Petrą Gražulį.

Proporcinėje rinkimų dalyje LKDP, preliminariais duomenimis, surinko 3,08% balsų ir neišveikė privalomojo 5 procentų

barjero. Šio Seimo kadencijos pabaigoje krikščionys demokratai turėjo 12 parlamentarų. "Pagrindinė mūsų pralaimėjimo priežastis - tai Kazio Bobelio sėkmė. Ten balsavo mūsų potencialūs rinkėjai", sakė A. Saudargas. K. Bobelio vadovaujama Krikščionių demokratų sąjunga, išankstiniais duomenimis, surinko daugiau balsų negu LKDP, tačiau 5% barjero taip pat neišveikė.

Krikščionių demokratų sąjunga Seime turės vienintelį atstovą - savo lyderį K. Bobelį, kuris didele persvara laimėjo vienmandatėje Marijampolės apygardoje.

Prie LKDP nesėkmės, A. Saudargo nuomone, prisidėjo ir nuo partijos atskilę modernieji krikščionys demokratai, kurie rinkimuose dalyvavo kelių partijų sąrašuose. Rinkimus, iš-

ankstiniais duomenimis, pralaimėjo dauguma modernių krikščionių demokratų kandidatų vienmandatėse apygardose. Į Seimą galimybių turi patekti trys modernieji krikščionys demokratai - vienuoliktisiais numeriais liberalų ir socialliberalų sąrašuose kandidatavę Artūras Vazbys ir Egidijus Vaireikis bei minimalia persvara kovą Varėnos vienmandatėje apygardoje laimėjęs Algis Kasėta.

Nuo LKDP atskilę modernieji krikščionys demokratai kadenciją baigiančiame Seime turėjo keturis atstovus.

A. Saudargas apgailestavo, jog krikščioniškosios demokratijos atstovai nesugebėjo susivienyti. Vienybė, jo nuomone, tikrai būtų padėjusi įveikti 5% barjerą.

BNS

DU REIKŠMINGI RENGINIAI GREAT NECKO VIEŠOJOJE BIBLIOTEKOJE

Šeštadienį, rugsėjo 23-iają, Great Necko viešojoje bibliotekoje įvyko du reikšmingi renginiai, atkreipę ne vien vietinės lietuvių bei nuolatinių bibliotekos lankytojų dėmesį. Pagerb-

ti tądien atidarytos George Birman ir Antano Sutkaus parodos "Prisiminimai apie žydiškąją Lietuvą" ("Memories of Jewish Lithuania") ir įteikti "Žuvusiųjų gelbėjimo kryžiaus"

Konstancijos Bražėnienės dukrai dr. Nijolei Bražėnaitei-Paronetto buvo atvykęs Lietuvos generalinis konsulas New Yorke dr. Rimantas Morkvėnas.

(nukelta į 7 psl.)

Iš k.: Lietuvos generalinis konsulas New Yorke dr. Rimantas Morkvėnas, dr. Nijolė Bražėnaite-Paronetto su anūke ir Alex Gringauz Lorenzo Paronetto nuotr.

LIETUVIAMS ĮTEIKTI PASAULIO TEISUOLIŲ MEDALIAI

Trylikai lietuvių šeimų, per nacių okupaciją gelbėjusių žydus, Izraelio valstybės vardu rugsėjo 21 d. Vilniuje buvo įteikti Jeruzalės "Yad Vashem" instituto medaliai ir diplomai.

Daugelio apdovanotųjų žydų gelbėtojų nebėra gyvų, todėl jiems skirtus medalius ir diplomus Izraelio ambasados Baltijos valstybėse vadovė Ronit Ben Dor įteikė jų palikuonims.

"Teisulių pagerbimas tapo tradicija, kuri ypač ryškėja Lietuvos žydų genocido dienos - rugsėjo 23-iosios - išvakarėse. Lietuvoje nacių okupacijos metais buvo atsiradę ne tik išgami, žudžiusių nekaltus žmones, vien dėl to, kad jie buvo žydai, bet ir nemažai teisulių, kurie, rizikuodami savo ir savo artimųjų gyvybe, gelbėjo pasmerktuosius. Šiuos kilnius žmones galima drąsiai vadinti did-

vyriais", iškilmių metu sakė Lietuvos žydų bendruomenės pirmininkas Simonas Alperavičius.

Ronit Ben Dor trumpai apibūdino kiekvieno iš apdovanotųjų Pasaulio teisulių žygdarbius.

Jadvygai Jablonskinei skirtas Pasaulio teisulių medalis ir diplomai buvo įteikti jos sūnėnui - Seimo pirmininkui Vytautui Landsbergiui. Prieš kurį laiką Pasaulio teisulių medaliu buvo apdovanota ir jo motina Ona Landsbergienė, išgelbėjusi žydų mergaitę. J. Jablonskienės išgelbėta mergaitė šiuo metu gyvena Norvegijoje, o Jablonskių šeima sovietų buvo represuota ir žuvo.

V. Landsbergis medalių teikimo metu sakė, jog tokiomis progomis prisimenami geri darbai. "Tegul apie juos būna kalbama dažniau, nei apie blo-

gus", sakė V. Landsbergis.

V. Landsbergiui įteiktas medalis yra 445-asis, skirtas lietuviams.

360 žydų gelbėtojų Lietuvoje yra apdovanoti Lietuvos prezidento skiriamu Žuvusiųjų gelbėjimo kryžiumi.

Pasaulio teisulių medaliai įteikti Juzefai Gaigalienei ir jos dukrai Stefanijai, Pranui ir Genovaitai Šaudvyčiams, Kazimierui ir Konstancijai Račinskams, Ignui ir Marijai Vasiliauskams, Juozui Trinkūnui ir jo motinai, Kazimierui ir Apolonijai Žilėnams, Vytautui ir Stasei Naginėms, Jadvygai Jablonskinei, Stanislovui ir Valerijai Bružams, Stasiui ir Onai Šatūnams, Vladislavui ir Michalinai Wojewodzkiams, Viktorui ir Eugenijai Pekarskiams bei jų dukrai Neonilai, Veronikai Kalinkienei.

I. MILKEVIČIŪTĖS IR M. ŽEMAIČIO KONCERTAS AMBASADOJE WASHINGTONE

Lietuvos ambasadoje WASHINGTONE spalio 1 dieną koncertavo Lietuvos operos primadona Irena Milkevičiūtė ir baritonas Mindaugas Žemaitis, kuriems akompanavo pianistė iš Chicago Sonata Zubovienė. Didelio pasisekimo sulaukusi koncertą surengė Lietuvos ambasada WASHINGTONE ir JAV Lietuvių Bendruomenės Kultūros taryba.

Prieš pasirodymą ambasadoje I. Milkevičiūtė ir M. Žemaitis koncertavo Chicagoje ir kituose JAV miestuose. Kalbėdami apie gastroles JAV, Lietuvos dainininkai sakė esą laimingi, kad Lietuvos menininkai tampa savotišku tiltu, jungiančiu lietuvių abipus Atlanto. M. Žemaitis Amerikoje dainuoja pirmą kartą.

Koncertams Amerikoje I. Milkevičiūtė ir M. Žemaitis pasirinko arijas iš kelių labiau žinomų operų, tokių kaip "Traviata", "Trubadūras", "Don Kar-

las".

Ambasadoje surengto koncerto klausėsi JAV sostinėje reziduojančio Diplomatinio korpuso, JAV Administracijos bei Amerikos lietuvių organizacijų atstovai.

I. Milkevičiūtės ir M. Žemaičio koncertas pratęsė šiais metais ambasadoje rengiamų kultūrinių vakarų ciklą. Rugsėjo mėn. buvo surengtas M. K. Čiurlionio 125-ųjų gimimo metinių minėjimas, solistės Juditos Leitaitės ir pianisto Gyčio Cinausko koncertas, Mindaugo Kavaliausko fotografijų parodos atidarymas bei vaikų kolektyvo iš Lietuvos "Trys Tigriukai" pasirodymas.

Spalio 28 d. ambasada rengia klarnetisto Algirdo Budrio ir lietuvių kilmės amerikietės pianistės Rosetta Senkus Bacon koncertą.

LR ambasados WASHINGTONE
Spaudos skyrius

NAUJAJAME LIETUVOS SEIME KAIRIEJI TURĖS DIDŽIAUSIĄ FRAKCIJĄ

Naujajame Lietuvos Seime didžioji parlamentarų mandatų dalis atiteko Algirdo Brazausko socialdemokratinėi koalicijai, tačiau kairiesiems norint suformuoti parlamentinę daugumą, bus reikalinga kitų partijų parama. Vyriausiosios rinkimų komisijos (VRK) išankstiniais duomenimis iš daugiamandatės apygardos, Algirdo Brazausko socialdemokratinė koalicija surinko maždaug 31,5 proc. balsų ir gali tikėtis 29 vietų naujajame Seime. Kartu su vienmandatėse apygardose iškovotu 21 mandatu, kairioji koalicija gali turėti 50 vietų parlamentinę frakciją, prilygstančią ligšiolinei konservatorių frakcijai. Tačiau kairiesiems be kitų partijų paramos nepavyks priimti svarbiausių sprendimų, kuriems Seime reikalinga 71 parlamentarų dauguma.

Antrojoje vietoje - Rolando Pakso Lietuvos liberalų sąjunga (17,09%, 15,6 mandato), kuri kartu su vienmandatėse apygardose iškovotomis 12 vietų turės įtakingą 26-27 vietų frakciją.

Artūro Paulausko Naujoji sąjunga (socialliberalai) daugiamandatėje apygardoje surinko

maždaug 19,4% balsų ir pretenduoja į 18 vietų. Kartu su vienmandatėse apygardose iškovotais 8 mandatais, socialliberalai turės įtakingą 26 narių frakciją.

Didžiausią vilčių žlugimą patyrė Tėvynės sąjunga (Lietuvos konservatoriai). Proporciniame dalyje surinkė maždaug 8,6% balsų, konservatoriai pretenduoja į 8 vietas Seime. Vienmandatėse apygardose pasisekė tik vienam konservatoriui - Pavenėžio vicemerui Vytiui Matuziui.

Būsimajame Seime prie "dešiniųjų" frakcijos teoriškai galėtų jungtis vienmandatėse apygardose Seimo nariais išrinkti užsienio reikalų ministras, krikščionis demokratas Algirdas Saudargas bei buvęs premjeras, Nuosaukių konservatorių sąjungos lyderis Gediminas Vagnorius, bei dar vienas-du dešinieji, dėl kurių pergalių vienmandatėse apygardose dar neaišku.

Pagal Seimo Statutą, naujos kadencijos Seime frakcijas galės formuoti ne mažiau kaip 7 parlamentarai.

(nukelta į 2 psl.)

POPIEŽIUS ATLIKO EGZORCIZMĄ

Popiežius Jonas Paulius II atliko egzorcizmą italų merginai, buvusiai bendrojoje audienčioje rugsėjo 6 d. Anot Romos egzorcisto, Tarptautinės egzorcistų asociacijos pirmininko kun. Gabriele Amorth, devyniolikmetė mergina, lydimą tėvų, atvyko į bendrąją audienčią. Popiežiui artėjant, ji pradėjo šaukti, o policijai pabandžius ją nuraminti, priešinosi nežmoniškai jėga. Popiežių lydėjęs vyskupas Gianni Danzi mėgino nuraminti merginą kryžiumi, tačiau ši įžeidinėjo vyskupą. Vyskupas G. Danzi, įtardamas galimą demono apsidėmą, pranešė apie tai Šventajam Tėvui. Baigęs bendrąją audienčią popiežius susitiko su šia mergina, stengėsi ją nuraminti ir meldėsi apie pusvalandį. Jis pažadėjo kitą dieną paaukoti už ją šventąsias Mišias. Mergina pajuto laikiną palengvėjimą. Tėvas Gabriele Amorth pats atliko egzorcizmą dieną prieš

bendrąją audienčią. Taip pat ir po mergaitės susitikimo su popiežiumi tėvas G. Amorth ir vyskupas G. Danzi jai atliko dvi valandas trukusį egzorcizmą. Anot kunigo, egzorcizmo metu demonas šaipėsi iš popiežiaus. Tarptautinės egzorcistų asociacijos pirmininkas sakė, jog minėtas atvejis labai sudėtingas ir yra veikiausiai prakeikimo pasekmė. Anot tėvo Amorth, gali prireikti dar daug egzorcizmo maldų, kad ši mergina būtų visiškai išlaisvinta. Tais laikotarpiais, kai apsidėmimas nepasireiškia, mergina rodo daug gerumo ir priima savo kentėjimus, aukodama juos Viešpačiui.

Savo pontifikato metu popiežius Jonas Paulius II yra atlikęs dar bent du egzorcizmus. 1982 m., anot kardinolo Jacques Martin, popiežius savo malda išlaisvino italę moterį, kuri vėliau atvyko jam padėkoti.

CRTN

“Svarbu statyti Gyvąją Bažnyčią...”

Juliaus Kelero pokalbis su Panevėžio vyskupu ordinaru Juozu Preikšas

Julius Keleras: Ekscelencija, leiskite man pasveikinti Jus atvykus į Brooklyną, į lietuvių kultūros centrą, tėvų pranciškonų centrą, lietuvišką New Yorko kampelį. Tėvų Pranciškonų leidžiamą katalikišką savaitraštį “Darbininkas”. Pirmiausia man, kaip spaudos žmogui, rūpi Lietuvos katalikiškos spaudos situacija. Gana aiški takoskyra tarp tokių itin skirtingų leidinių kaip “Naujasis Židinys”, “XXI a.”, “Apžvalga”. Ką Jūs manote apie tą takoskyrą? Ar normalu, kad kai kurie spaudą mėgstantys žmonės gan neigiamai atsiliepia apie “Naująjį Židinį”, o pastarojo skaitytojai neskaito mažiau intelektualių katalikiškų žurnalų ir laikraščių?

Vyskupas Juozas Preikšas: Gal tokios ryškios takoskyros net nesu pastebėjęs, bet bendrai paėmus, tai kadangi tie laikraščiai yra skirtingo intelektualinio lygio, tai gal gaunasi taip, kad skaitytojai skiriasi. Vieni skaito labiau prieinamą populiarų laikraštį, o kiti skaito tą, kuris yra parašytas aukštesniu stiliumi, kurio straipsniai yra gilesni, moksliniai, daugiau intelektualiniai. Suprantama, visur atsiranda tam tikrų nesklaidumų, nuomonių skirtumų, bet kad būtų toji takoskyra labai aiški, kad vieni kitų nekęstų ar ignoruotų, tai taip nėra. Tik visa bėda tame, kad, kai nebuvo katalikiškos spaudos, tai ją labai gaudė, ypač pagrindžio spauda, - ieškojo, skaitė, viens kitam dalino, rizikavo žmonės, o dabar, kai jos yra pakankamai daug ir įvairaus lygio, tai per mažą skaitytojų yra... Tam yra visa eilė priežasčių. Visų pirmiausia – dėl atsiradusio medžiaginių gėrybių vaikymosi trūksta alkio dvasinėms vertybėms, štai todėl ir tų skaitytojų gal ir per mažai. Kita problema ta, kad dabartinė spauda yra pakankamai brangi, ir eiliniam žmogui skaityti ir užsisakyti atskirą leidinį nėra jau taip lengva. Tai antroji priežastis.

JK: O Jūs pats kokius leidinius labiausiai skaitote, remiate, mėgstate? Ir kodėl?

JP: Aš primumu visus katalikiškus laikraščius bei žurnalus, pradedant Naujojojo Ži-

Vyskupas Juozas Preikšas (kair.) ir “Darbininko” redaktorius Julius Keleras S. Kungio nuotr.

diniu, paskui Sandora, Fiat Lux, Žemės druska, Artuma, ir XXI a. Nuodugniausiai perskaitau gal XXI-a amžių. Tai laikraštis, daugiau aktualijų duodantis ir jis eina dažniau, naujesnių žinių pateikia. O žurnaluose paprastai straipsniai būna, bet turėdamas laiko ir juos paskaitau.

JK: Ar užtenka katalikiškų leidinių Lietuvoje? Ar pakankamai jie veikia visuomenę?

JP: Katalikiškų laikraščių Lietuvoje tikrai pakanka. Jų yra pakankamas kiekis ir įvairiems luomams. Ir žmonėms, kurie yra labiau išsilavinę, ir paprastesniems.

JK: Ką gali, Jūsų nuomone, keisti Bažnyčia šiandienos Lietuvos visuomenėje, spaudžiamoje finansinių nepriteklių? Jūs jau iš dalies apie tai užsiminėte, paminėdamas, kad žmonėms sunku užsisakyti laikraščius.

JP: Norint palengvinti žmonėms užsisakyti įvairius religinius leidinius, buvo ne kartą kreipiamasi į Lietuvos vyriausybę, prašant padėti, kaip ir kitoms institucijoms padeda - kad padėtų Bažnyčiai spaudos reikalams. Nors pakankamos paramos nesulaukėme, šiek tiek gauname. O paskui, iš kitos pusės, kai kurie klebonai patys savo lėšomis žmonėms užsako religinę spaudą, kad jie skaitytų. Trečias dalykas – labai dažnai prašom paramos iš brolių lietuvių, gyvenančių užsienyje, kad padėtų, kad paremtų katalikiškos spaudos leidimo vajų, kad galėtų išsilaikyti spauda, kad, tu-

rėdama laisvę ir galimybes, ji nesustotų. Tokios priemonės taikomos, siekiant išlaikyti spaudą.

JK: O kaip Jūs žiūrite į jaunimą, kiek niekinamą Lietuvoje ir todėl besiveržiantį laimės ieškoti užjūriuose? Ar pateisinate tokius pabėgėlius, ypač jaunesnius?

JP: To jaunimo yra visokio. Vieni važiuoja mokytis - tas dalykas yra geras ir reikalingas. Kad ir mūsų kunigai arba klierikai - baigia užsienyje, laipsnį įsigyja jauni, ir tai yra labai girtinas dalykas: jie grįž į Lietuvą, pagilins ne tik savo teologines žinias, bet taip pat išmoks ir svetimą kalbą, kas dabar reikalinga. Bet kita dalis jaunimo kartais išvažiuoja ieškodami lengvo pragyvenimo, važiuoja nelegaliai, tuo būdu kartais patenka į blogas rankas, į blogą įtaką ir tampa nusikaltėliais, kas, be abejoj, ir Jums jau yra žinoma.

JK: Bet, kiek žinau, jaunimas jaučiasi Lietuvoje šiek tiek atstumtas ir nereikalingas?

JP: Lietuvos jaunimui sąlygos mokytis dabar yra, tik paskui kartais sunku įsidarbinti.

Atsiųsta paminėti:

Česlovas Senkevičius, KET-VIRTOJI UPĖ. Novelės ir apsakymai. Autorius – žinomas lietuvių išeivijos žurnalistas ir knygų leidejas, ilgametis “Skautų aidų” ir “Tėviškės žiburių” redaktorius. Išleido “Dienovidis”, Vilnius, 2000. 196 psl.

Juozas Masilionis, Stasė Petersonienė. LIETUVIŠKAS

Naujame Lietuvos Seime kairieji turės didžiausią frakciją

(atkelta iš 1 psl.)

I Seimą proporcinėje rinkimų dalyje nepatekusių Lietuvos valstiečių partijos ir Centro sąjungos lyderiai Ramūnas Karbauskis ir Romualdas Ozolas pareiškė pasitraukia iš partijų vadovų postų. Parlamentarais išrinkti socialdemokratinę koliciją sudarančios LDDP pirmininkas Česlovas Juršėnas ir Naujosios demokratijos lyderė Kazimiera Prunskienė.

Vienmandatėje nugalėjo liberalų lyderis Rolandas Paksas, vicepirmininkai Arvydas Medaļinskas ir Gintaras Steponavičius. Pastarasis Vilniuje nungė LDDP atstovą Gediminą Kirkilą ir vieną konservatorių lyderių Rasą Juknevičienę. Užtikrintai Šiauliuose laimėjo NS pirmininkas Artūras Paulauskas, Vilniuje šios partijos atstovas Vytautas Kvietkauskas laimėjo prieš populiarią televizijos laidų vedėją, save išsikelusią Nijolę Oželytę.

Vienmandatėje apygardoje laimėjo ir Valstiečių partijos lyderis Ramūnas Karbauskis. Valstiečiai vienmandatėse gavo 3 vietas.

Dabar daug kam gresia bedarbystė, ir tas užtai daug ką iš Lietuvos paskatina užsienin važiuoti ieškoti būtent darbo. Be to, tarybiniais metais jaunimo įsigytos specialybės dabar kartais jau nepritaikomos: buvo ruošiami kolūkiams agronomai, kombainininkai, visokie kitojie specialistai, kurie dabar nereikalingi. Ir jauni žmonės, jaunos šeimos, kai neranda vietos kur nors įsidarbinti namuose, tėvynėje, yra priversti nori nenori ieškoti darbo svetur. Taigi juos absoliučiai pateisinti ar apkaltinti yra sunku. Juk jie kartais važiuoja nenorėdami palikti savo tėvynės, bet ieškodami pragyvenimo.

JK: Pasukime įeinas bent kiek į aktualiosios politikos dirvonus. Dešiniuosius politinėms jėgoms regimai nebepajėgiant, Lietuvos politinį vairą ima kairiųjų įsitikinimų ir praeičių žmonės. Kaip Bažnyčia jaučiasi šitoj situacijoje ir ką ji gali? Ar Jūs absoliučiai prieš tai, kad Bažnyčia bent kiek kištųsi į politiką?

JP: Bendrai yra susiklosčiusi tokia nuostata, kad Bažnyčiai į politinį gyvenimą kištis nereikia.

JK: Bent jau tiesiogiai?

JP: Tiesiogiai. Laikomasi nuostatos - ar tai rinkimai vyksta, ar tai kokie kiti dalykai, nesurišti Bažnyčiai savo likimo su kokia tai viena partija. Tokia yra mūsų episkopato nuostata. Toks pat yra ir Vatikano požiūris: nesurišti savo likimo su viena partija, nes partijos išskyta, partijos suvyrta arba išnyksta. Valstybėje po kiek laiko perima valdžią iš vienos partijos kitos, o Bažnyčia lieka ta pati, ir laikysis. Bažnyčiai reikia su tomis partijomis kartu gyventi, reikia tomis sąlygomis dirbti, tą darbą atlikti, kas Bažnyčiai pavesta - skelbti Evangeliją bet kokiomis sąlygomis, kas bebūtų. Taigi susieti savo likimą su kokia nors partija (mukelta į 8 psl.)

ŠVIETIMAS ŠIAURĖS AMERIKOJE. Veikiančių ir neveikiančių liuanistinių mokyklų Jungtinėse Amerikos Valstijose (I dalis, red. J. Masilionis) ir Kanadoje (II dalis, red. S. Petersonienė) istorijų rinkinys, iliustruotas fotografijomis. Išleido Pedagoginis Lituanistikos Institutas, Chicago, 2000. Kaina su persiuntimu JAV - 32,50 dol.

Vyriausybė siekia supaprastinti emigraciją iš Lietuvos

Vyriausybė nutarė, kad turi būti panaikintas Emigracijos įstatymas bei pataisyti Valstybės ir tarnybos paslapčių įstatymo straipsniai, varžantys išvykimo laisvę asmenims, kurie yra dirbę su valstybės paslaptimis.

Pasak Vidaus reikalų ministerijos, dabartinis Emigracijos įstatymas netiesiogiai varžo teisę išvykti iš Lietuvos, nes Lietuvos pilietis, pageidaujantis išvykti nuolat gyventi į užsienio valstybę, turi kreiptis į Vidaus reikalų ministeriją ir gauti jos leidimą. Leidimas išvykti išduodamas tik atlikus Emigracijos įstatymo numatytą procedūrą.

Tai netiesiogiai varžo valstybės ar privačių interesų nepažeidusių piliečių teisę laisvai išvykti iš valstybės ir iš dalies prieštarauja Konstitucijos 32 straipsnyje deklaruojamai išvykimo teisei, kuri nepriklauso

nuo išvykimo pobūdžio – laikinai viešėti ir nuolat gyventi.

Laikinas piliečių išvykimas iš valstybės iš esmės nėra ribojamas ir kontroliuojamas.

Galiojanti emigravimo tvarka pastaruoju metu lyg ir netenka prasmės, nes Lietuvos piliečiai, siekiantys išvengti emigravimo procedūros, pasinaudoja laikino išvykimo teise. Atsakomybė už emigravimo tvarkos pažeidimą nėra nustatyta.

1991-1999 m. iš Lietuvos leidimą emigruoti gavo apie 10,000 piliečių arba vidutiniškai 1,200 piliečių per metus.

Lietuvos emigracijos įstatymą pripažinus netekus galios, būtina keisti Valstybės ir tarnybos paslapčių įstatymą, kadangi netenka prasmės šio įstatymo 14 straipsnio 2 dalyje numatyti apribojimai emigruoti asmeniui, dirbusiam su valstybės paslaptimis.

BNS

NEW JERSEY NEW JERSEY NEW JERSEY NEW JERSEY
SENTRY REALTY, INC. 33 E. Railroad Ave., Jamesburg, NJ 08831. Tel.: (732) 521-1611. FAX 732-521-0034. Jei norite pirkti namą, žemės plotą, komercinį pastatą ar nuomoti namą puikioje Centrinėje New Jersey dalyje, maloniai kviečiame kreiptis į NJ Licensed Real Estate agentę ZINERĄ A. MACYS (kalba lietuviškai). Namų tel.: (732) 521-5556 arba (732) 521-1916. Centrinė New Jersey dalis yra puiki vieta gyventi tiek jaunoms šeimoms, tiek pensininkams. Geros mokyklos. Patogūs susisiekimas su prekybos centrais ir darbais. Gerai žinomos pensininkų namų bendruomenės.

GALCHUS & GORDON, advokatai, patarnauja sekančiuose teisiniuose reikaluose: nelaimingi atsitikimai, nekilnojamas turtas, imigracija, DWI and all criminal. Virš 20 metų patirtis. Parūpinamas lietuvių k. vertėjas. Konsultacija nemokamai. Galchus & Gordon, 39-07 Bell Blvd., Bayside, NY 11361. Tel.: 718 229-2628.

JONAS V. STRIMAITIS, advokatas, patarnauja teisiniuose reikaluose, kurie liečia testamentą paruošimą ir jo vykdymą, o taip pat nekilnojamo turto pirkimą ar pardavimą bei įvairius reikalus, susijusius su mokesčių (tax) mokėjimu. Advokatas dirba Connecticut valstijoje ir kalba lietuviškai. 134 West St., Simsbury, CT 06070. E-mail: jstrimaitis@aol.com Tel.: 860 651-0261. Fax 860 651-8376.

SHALINS FUNERAL HOME, Inc., 84-02 Jamaica Ave. (prie Forest P'way St.), Woodhaven, N.Y. 11421. Suteikia garbingas laidotuves. Koplyčios parūpinamos visose miesto dalyse. Tel. 296-2244.

BUYUS FUNERAL HOME. Mario Teixeira, Jr. laidotuvių direktorius, Newark office: 426 Lafayette St. (Cor. Wilson Ave.). Tel. 344-5172. Paruošiamos garbingos laidotuvės. Modernios koplyčios, oras šaldomas. Daug vietos automobiliams pastatyti.

JUOZO ANDRIUŠIO Real Estate, namų pardavimas, visų rūšių apdraudimai, Income Tax pildymas. Įstaiga veikia naujoji vietoje - OHLERT-RUGGIERE, Inc., 89-11 Jamaica Ave., Woodhaven, NY. Tel. 847-2323 (namų tel. 847-4477). Įstaigoj kreipiantis paminėti, kad esate ar norite būti J. Andriušio klientais.

VYTAUTAS BELECKAS IR SŪNUS JONAS, sav. Winter Garden Tavern, 1883 Madison St., Ridgewood, NY 11227. Tel. 821-6440. Salė vestuvėms ir kt. pramogoms. Be to, duodami polaidotuviniai pietūs. Pirmos rūšies lietuviškas maistas prieinama kaina.

SIDABRINIO VARPO KEPYKLA - Silver Bell Baking Co. Lietuviška ir europietiška duona ir pyragai, šventėms, vestuvėms bei pokyliams tortai. Dalia Radžiūnas, sav. - 43-04 Junction Blvd., Corona, Queens, NY 11368. Tel. 779-5156.

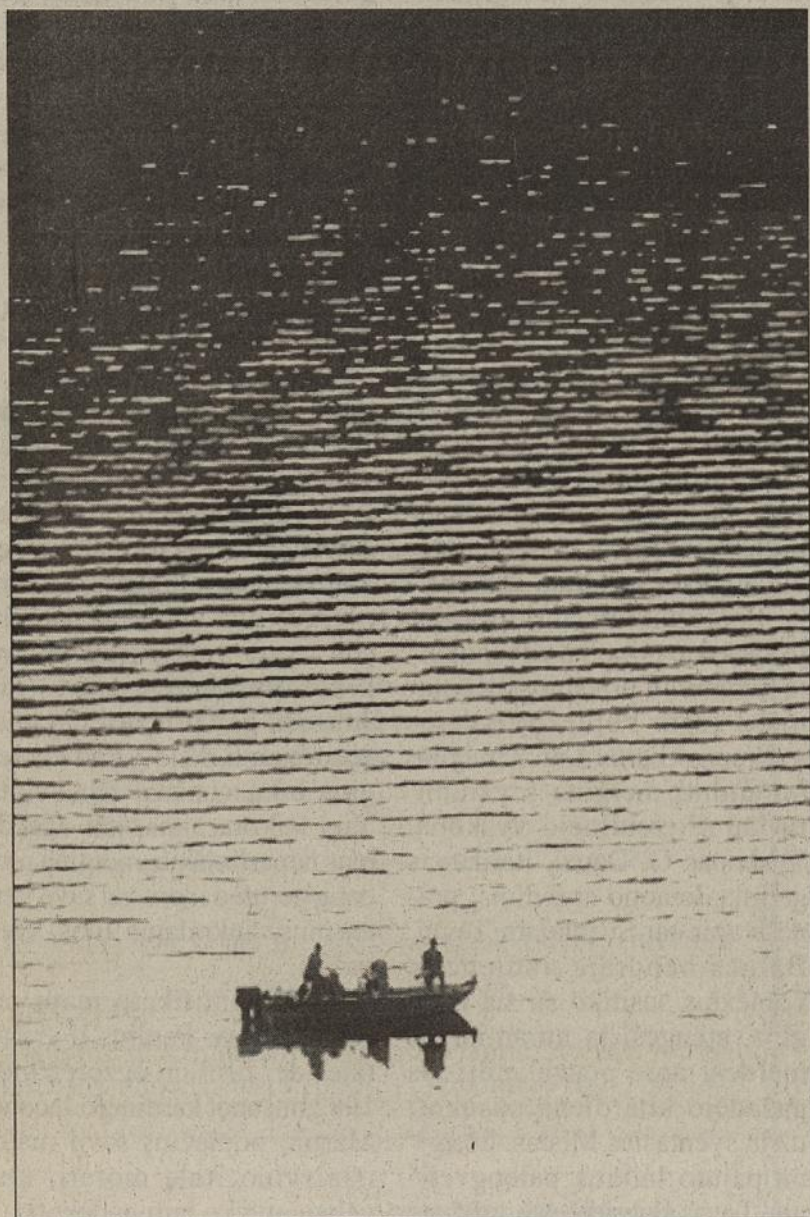
LAISVĖS ŽIBURIO radijas girdimas pirmadieniais 9:30-10:00 val. vak. iš WPAT stoties 930 AM banga. Romas Kezys, 217-25 54th Ave., Bayside, NY 11364. Tel. 718 229-9134 arba 718 428-4552. Fax 718 423-3979. E-mail: laisvesziburys@aol.com

Lietuvos Krikščionišką DEMOKRATIJA
ir jos spaudą paremkime dabar:
pinigais, Unitrust, testamentais.
-Tax Exempt #36-2927289-
per:
Pope Leo XIII Literary Fund, Inc.
9050 Troy Avenue
Evergreen Park, IL, 60642
Fax/Tel. 708-636-9562 Klauskite informacijų

LIETUVIŠKO STILIAUS PAMINKLAI
SUKURIAMI IR NEMOKAMAI
PRISTATOMI Į VISAS KAPINES
NEW YORK, NEW JERSEY
IR CONNECTICUT VALSTIJOSE.
ĮSTAIGA PRIE ŠV. JONO KAPINIŲ.

Fasolino
MEMORIALS
66-86 80 ST. MIDDLE VILLAGE,
QUEENS N.Y. 11379
PHONES (718) 326-1282 - 326-3150
- TAI MŪSŲ VIENINTELĖ VIETA -
- GAUSI PARODŲ SALĖ -

†
KVEČAS
JONAS
1933+1976

Žvejai

V. Magio nuotr.

DARBININKASThe Lithuanian Weekly
Published by Franciscan Fathers341 HIGHLAND BLVD.
BROOKLYN, NY 11207Editorial Office 718-827-1352
Business Office 718-827-1351
FAX 718-827-2964Publication No. USPS 148-360
ISSN 0011-6637Second Class postage paid at Brooklyn, NY, Post Office
Subscription per year \$45.00. Single copy \$1.00.
Published Weekly except 2nd and 3rd week in JulyPOSTMASTER: Send Address Change to:
DARBININKAS, 341 Highland Blvd., Brooklyn, NY 11207
— Redaguoja REDAKCINĖ KOMISIJA —

Rankraščiai taisomi Redakcijos nuožiūra

**... ir naktį rodo
kelį...**

Prieš 49 metus... Tiksliai data nežinoma. Sovietiniai šaltiniai temini mėnesį, kad Juozas Lukša (Daumantas, Skrajūnas, Miškinis, Skirmantas...) žuvo Prienų šiluose 1951 metų rugsėjo mėnesį. Taigi, prieš 44 metus.

Žuvo ne jėgos, bet klastos nugalėtas. Lietuviško Judo išduotas... Sovietinis metodas senas - kaip senas yra tamsos angelas Šetonas: netiesos sleidimas, apgaulė, klasta, suvedžiojimas; ir įrankį tam siekia susirasti tarp tų, kuriais buvo pasitikėta.

Juozas Lukša žuvo, būdamas trisdešimties. Kovą prieš okupantą pradėjo būdamas devyniolikos. Jam tinka J. Tumo-Vaižganto žodžiai: "Vaikai eina mirti dėl tėvynės".

Juozas Lukša buvo vienas iš tų vaikų, iš to kovojančio jaunimo. Apie jį MVD pulkininkas Burlitski 1953 m. liudijo: "Lietuvių tauta laikė jį tautiniu didvyriu, ir jo autoritetas lietuvių tarpe buvo nepalyginamas..."

Patraukliu ir uždegančiu Juozas Lukša virto ir čia esančiam lietuvių jaunimui, kai 1948 m. jis pasiekė Vakarus. Jo knyga "Partizanai" (1950, 1962) ir jo atneštos partizaninės dainos užkūrė čia gaisrą - partizaninį kultą.

Grįždamas atgal į Lietuvą jis parodė pasiaukojimą ten likusiems kovos draugams, ištikimybę gimtajai žemei ir jos kovai dėl laisvės. Jo auka buvo tokia skaidri, kad ji darėsi priešingybė tai dvasiai, kuri jau klestėjo Vakaruose ir kurią išsigimstanti ir žengianti į pražūtį senoji Roma išreiškė dviem žodžiais: *carpe diem*.

Naudos dvasios įtakoje dabar atsiranda paskirų balsų, kad tos aukos, kovos, mirtys buvo beprasmiškos, nereikalingos.

Taip vertinti gali tie, kurie nepažįsta ir nepripažįsta dviejų dalykų: idėjos ir aukos dėl idėjos ir aukos dėl idėjos reikšmės. Keista, kad marksistai, ateistai, komunistai supranta idėjos bei aukos reikšmę ir stengiasi savo kovotojus įamžinti gyvųjų atminime. Daug keisčiau, kai to nesupranta kai kurie iš tų, kurie tiki į Dievą, į Nukryžiuojamą, į Prisikėlimą.

49 metai ir nuo Julijono Būtėno žūties. Julijonas Būtėnas, talentingiausias lietuvių spaudoje politinis apžvalgininkas, pažadėjo Juozui Lukšai, grįžtančiam į Lietuvą, pasekti jo pėdomis, kai tik reikės. Kai 1951 m. pavasarį šaukiamas išvyko, laimingai nusiėjo, bet po 8 dienų bunkeryje buvo apsuptas ir žuvo. Žuvo, nesusisiekęs su J. Lukša, 1951 m. gegužės mėn.

Julijonas Būtėnas žuvo, būdamas 35 metų. Jo kapas nežinomas, kaip ir tūkstančių partizanų. Jo ir jų kapas - visa Lietuva.

Po 49 metų prisimename Juozą Lukšą ir Julijoną Būtėną, o per juos ir tą jaunimą, kuris ejo jų pėdomis; prisimename juos kaip įsirikiavusius į istorijos galeriją - šalia Pilėnų gynėjo Margerio, šalia legendinės Gražinos, šalia 1863 m. sukilimo vado kun. Antano Mickevičiaus, šalia 1863 m. pirmojo žuvusio nepriklausomybės kovų savanorio Lukšio ir kitų, kurių vardų nežinome.

Jie yra, Gabrielės Bitės Petkevičaitės žodžiais tariant, tie ugniniai stulpai, kurie tyruose ir naktį rodo kelią...

Religinis šurpių matmuo

PRANAS VILDŽIŪNAS

2

(pradžia nr. 38)

Bet vieną kartą mergaitė nepaklausė ir pradėjo groti baltu. Tada iš už užuolaidų išlindo velnias ir ją pasmaugė".

Taigi čia ranka priklauso velniui. Pagal kitą šurpę - raudonam žmogui:

"- Mergaitė, mergaitė, nuimk raudonas užuolaidas, nes raudonas žmogus jau rakina tavo duris.

Mergaitė vėl nenuėmė ir tada atsidarė durys, ir išlindo raudona ranka, ir pasmaugė mergaitę".

Keltina prielaida, kad juodoji ranka nėra šiaip "palaida" ranka, o priklauso velniui ar jam labai artimam personažui. M. Slančiauskas yra užrašęs keistai ir intriguojamai su "šurpiška" juodosios rankos mitologema besisiejančią ir velnio versiją paremiančią sakmę: "Vieną vakarą kur ten teip mįslas minė. Ir iškisęs pro langą kažin kas ranką ir sakąs:

- Įspėkit, kieno tai ranka?

Visi daugiau spėję, spėję, bet niekas negalėjęs atspėti. Buvęs lopšy mažas nekalbąs vaikelis, tas ir pasakęs:

- Velnio ta ranka!

Tai daugias tas ir ištraukęs tuo tą savo ranką ir nubėgdamas pasakęs:

- Jūsų čestis, mano nečestis, kad jums tas vaiks buvo ir atspėjo".

Kaip ir šurpėse, vaiko vaidmuo lemiamas. Tik jo dėka visi lieka gyvi. Paprastai vaikai padaro lemtingą klaidą ir žūsta arba atvirkščiai - vieninteliai iš šeimos išsigelbėja.

Juodoji ranka turi ir daugiau bendrų bruožų su lietuvių velniu ir kitų baltų tautų giminiskomis velniui esybėmis, pavyzdžiui, su prūsų pokoliais - piktomis skraidančiomis dvasiomis. Viena iš bendrybių - gebėjimas skraidyti. Vienoje šurpėje radijas praneša, kad po miestą skraido juoda ranka, kitoje pasakojama, kaip

**Pasišventęs
mokslui ir lietuvybei**

Australijos lietuvių veikėjui **prof. Algimantui KABAILAI** šiemet suėjo 75-eri metai. Ta jubiliejinė proga keletą klausimų apie jo biografiją, mokslinę veiklą, darbus Australijos lietuvių tarpe jam pateikė buvęs Australijos Lietuvių Bendruomenės Krašto valdybos pirmininkas **prof. Vytautas DONIELA**

* * *

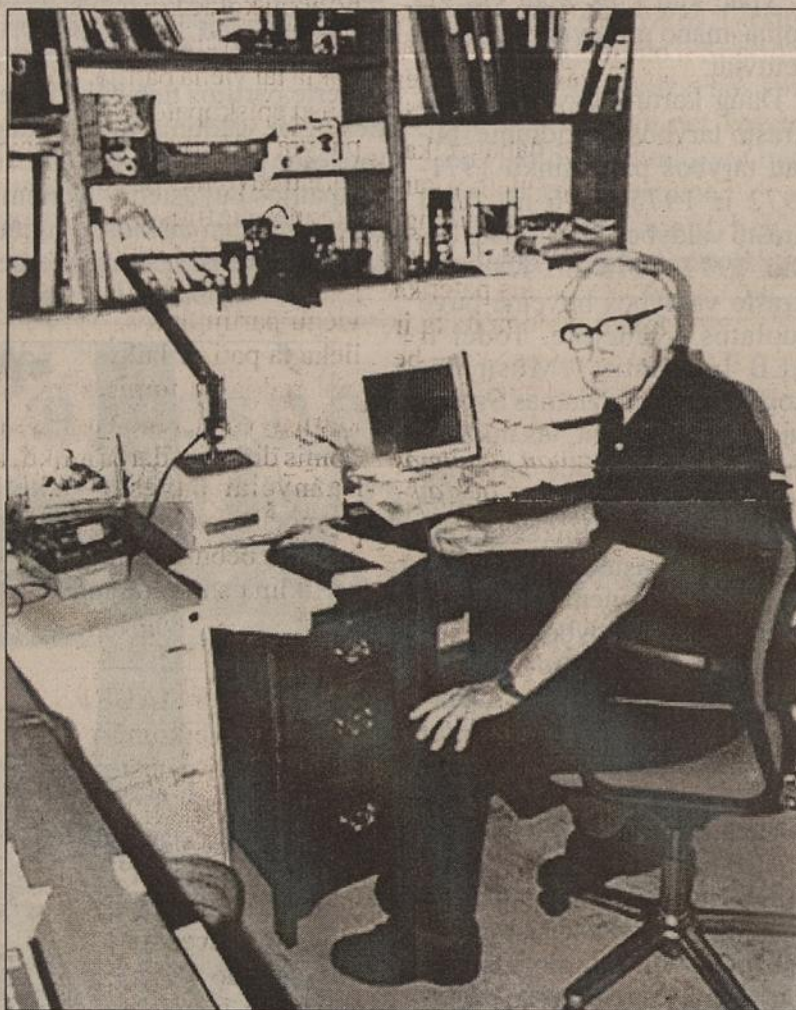
VD: Šia proga būtų malonu išgirsti Jūsų asmeninio gyvenimo apybraižą. Nors universitete dabar jau nebedirbate, taip pat apibūdinkite savo specialybę ir bendrai savo akademinį kelią.

AK: Gimiau Aukštojoje Panemunėje, Kauno priemiestyje, 1925 m. vasario mėnesį. Pirmą dieną sovietams okupavus Lietuvą, kai ant Panemunės tilto pasirodė pirmas sovietinis tankas, mano tėvas, irgi pirmą kartą mane peržegnojęs, traukiniu išsiuntė į provinciją, į Pasvalį, nes ten gimnazijoje mokytojas sesuo Elena Kabailaitė. Tad sovietinius tankus sutikau dukart - pirmąjį kartą Kaune, antrąjį kartą - Pasvalyje. Tėvas kurį laiką negalėjo palikti Kauno, bet visą šeimą išsiuntė, o pasirašęs Intendatūros Dirbtuvių sovietams perdavimo aktą, nėjo namo, bet irgi išvyko į provinciją. Prieš pirmąją sovietinę okupaciją jis buvo tų dirbtuvių viršininkas.

Okupacijos įvykiai sąlygojo

tai, kad tolesniam gimnazijos mokslui persikėliau į Šiaulių gimnaziją, kurią baigiau jau vokiečių okupacijos metais. Prieš pirmąją sovietinę okupaciją, Nepriklausomoje Lietuvoje mokiausi Kauno Jėzuitų gimnazijoje.

Baigęs gimnaziją, kad išvengčiau vokiečių šaukimo į kariuomenę, kurį laiką dirbau Šiauliuose geležinkelio dirbtuvėse šaltkalviu-tekintuju, vėliau Kaune deguonies fabrike. Vakarais pradėjau studijuoti inžineriją neoficialiai Kaune veikusiame universitete. Inžinerija buvo mano jau vaikystėje pasirinkta sritis, galbūt dėl Jules Vernes įtakos ir jo fantazijoje sukurtų nepaprastų sugebėjimų inžinierių, o gal ir dėl to, kad visada mėgau taip vadinamus tiksluosius mokslus. Greitai paaiškėjo, kad tai neperspektyvus universitetas, tad, gavęs priėmimą, perėjau studijuoti į Stuttgarto Technologijos Universi-

Alg. Kabaila savo kabinete

mergaitę vejasi skraidanti ranka su kirviu. Juodoji ranka, kaip ir velnias, dažnai yra nepermaldaujama teisingumo prižiūrėtoja. Mirdamas ar tiesiog kur nors išeidamas vienas iš tėvų persėjęs vaiką, "ka juodą tašką ant langą nenuvalytą", "kad niekada negrotų baltu pianinu", ar paprasčiausiai, kad užsidarytų duris. Vaisiai nepaklauso ir už tai sumoka gyvybe. Be abejo, ranka gali ir paprasčiausiai išlįsti ir pasmaugti be jokios aiškesnės priežasties. Jei laikysimės nuomonės, kad šurpių siužetai archetipinės kilmės, gali būti, kad šiuo atveju paprasčiausiai išlaikomas kažkoks modelis. Pavyzdžiui, chtoniškojo teisingumo sergėtojo vaizdiny. Intuityviuose kūriniuose tas vaizdinio modelis išlaikomas, tačiau jo veiksmų pagrįstumas, nesinaudojant konkrečiomis, mūsų atveju lietuviškos tradicijos, žiniomis tampa komplikuoatas, arba juo tiesiog nesirūpinama kaip antrinės svarbos dalyku. Nereikia pamiršti, kad tai vaikų kūriniai, skirti vaikams, o jie viską supranta kiek kitaip nei suaugusieji. Todėl ir motyvacija suaugusiam žmogui gali pasirodyti keista ir nesuprantama.

Neatmestina ir kita versija. Gali būti, kad juodosios rankos savininkas ne nesvarbus vaikui, bet toks kraupus, jog paprasčiausiai neišvengia apie jį kalbėti. Įspūdis toks, tarsi vien jį pamačius lauktų neišvengiamą mirtis. Religinėje medžiagoje galima aptikti tai patvirtinančių duomenų. Pavyzdžiui, kumandincų šamanai dažnai bendrauja su požemio ir piktųjų dvasių valdovu per uždarytas duris, t.y. jo nematydami, nes ne kiekvienas šamanas gali pakelti tokį išbandymą.

Pikų dama

Rusų mokslininkų nuomone, Pikų (juodoji) dama į vaikų folklorą yra atėjusi iš Puškino kūrybos. Tačiau lietuvių tautosakoje yra žinomas juodos piktos damos vaizdiny. Pavyzdžiui, Kolera - Maro palydovė apibūdinama kaip "juodai apsidėžiusi ponis". Nors kartais ji apibūdinama ir kaip "baisiai bjauri, nuplyšusi ir sustirusi". Šitaip vaizduojama gali būti ir šurpių Pikų dama: "Trečią naktį vėl atėjo Pikų dama, bet dabar ji buvo su ilgais pirštais ir nagais, labai sukriošusi, baisi, apdriskusi". Kolera, kaip ir juodoji dama, gali ne tik kenkti, bet ir padėti. Jeigu žmogus jai padeda, parodo kelią, ji prižada to žmogaus ar net viso kaimo nekludyti. Labai pavojinga Pikų dama taip pat kartais gali padėti: "Gali pa-

tetą. Apsisprendžiau studijas pradėti nuo pradžios ir niekad to nesigailėjau, nes tokiu būdu galėjau visus egzaminus išlaikyti gana gerai ir studijose sparčiai žengti prie jų pabaigos.

Vokietijoje 1948 metais buvo praversta "Waehrungsreform" ir įvesta nauja valiuta, "Deutsche Mark". Tuo po šios reformos, 1948 m. liepos 1 d. susituokiau su Vida Mikailaite, buvusio advokato ir politinio sovietų kalnio Antano Mikailos dukra. Tai buvo didelis žingsnis mūsų gyvenime, kurį Vida ir aš tęsiame kartu daugiau nei 52-jus metus. Dar nebaigus studijų, Vokietijos finansinė reforma buvo katas-trofa - staiga išalo stipendijos, iš Amerikos atsiųsti šalpos siuntiniai pasidarė mažaverčiai. Reikėjo ką nors daryti ir daryti greitai. Apsisprendė vykti tolimojon Australijon, turėdami tik klaidingas žinias apie šį kontinentą. Pagrindinė jų buvo tai, kad Australijoje labai išvystytas korespondencinis mokslo būdas ir, nebijant darbo, ten būtų galimybė baigti staiga nutrauktas studijas.

Australiją pasiekėme 1949 vasario 24 dieną. Atlaukę į Melbourną, pakliuvome į DP stovyklą Bonegilloje. Labai greitai paaiškėjo, kad korespondencinės studijos tik iliuzija, bent jau tame lygyje, kurį buvau pasiekęs. Iš Bonegillo stovyklos buvau paskirtas darbams - pirmiausia kirsti medžius, skinti takus keliams į kalnų miškus, stovykloje netoli Tanjil Bren, mažutės vietovės Gippslando kalnuose, Viktorijoje; vėliau buvau perkeltas kasti griovius Melbourne telefonų požemi-niams laidams tada darbus vedusiam Post Master General departamentui. Vida dirbo sekretore Melbourne YWCA. Kaip ir visi kiti, turėjome dvejų metų vienašališką darbo kontraktą, kurį šiandien vertintume kaip imigrantų išnaudojimą ir žmogaus teisių pažeidimą. Dar kontraktu metu rašiau prašymus techniskam darbui ir 1949 metais gavau inžinieriaus padėjėjo darbą Viktorijos kelių ir tiltų statybų įstaigoje "Country Roads Board". Melbourne Universitete buvo galima studijuoti tik pilną laiką (full time). Bet kokiom vakarinėm ar korespondencinėm studijom ten nebuvo jokių galimybių. Tad pradėjau studijuoti Melbourne Technikos Koleidze, kuris kiek vėliau gavo "Royal" titulą, gi dar vėliau tapo

Institutu.

Savotiškas buvo priėmimas į tą koleidžą. Statybos inžinerijos mokyklos galva, Karl Koerner, pareiškė, kad Stuttgarto Universitetas yra kokia tai neaiški institucija, nors jis labai atidžiai manęs iš klausė ir mano norui studijuoti labai pritarė. Tik jis nusprendė, kad man reikės išlaikyti baigiamuosius egzaminus iš visų mokomųjų dalykų. Atseit, jei statybos inžinieriai chemijos mokosi vienerius metus, man reikės tų metų egzaminus išlaikyti; jei matematikos mokomasi trejus metus - man reikės trečių metų egzaminus išlaikyti. Tas sąlygas turėjau priimti - pasirinkimo nebuvo. Sakiau, kad bandysiu jas išpildyti per metus. Į tai p. Koerner tik nusišypsojo ir atsakė, kad to pasiekti tikrai neįmanoma. Jis pasirodė teisus, nes koleidžą baigiau 51-mais metais ir pirmąjį "Associateship" diplomą gavau 52-ųjų sausio mėnesį. Toliau mokiausi "atliekamą" laikui. 1955 metais buvau pakviestas ir pradėjau dėstyti tame pačiame koleidze (Royal Melbourne Technical College). Aukštesnį "Fellowship" diplomą gavau iš koleidžo 1958 metų pradžioje, jau jame būdamas dėstytoju.

Be jokių stipendijų ar pašalpų, grynai savo lėšomis 1959-tais metais laikinai persikėlėme su visa šeima, jau su trimis vaikais, į Sidnėjų ir pilną laiką studijavau Master of Technology, vėliau pavadintame Master of Engineering Science kurse, University of New South Wales. Šį laipsnį gavau 1960 metais. New South Wales Universitete pradėjau dėstyti 1963 metais ir tuo pat laiku ruošiau daktarą. Rekordiniu laikotarpiu paruošiau daktarą, kurį gavau 1967 metais. Sekančią, 1968 metų pabaigoje su visa šeima išvykome vieneriems metams į Belgiją. Ten, Liege Universitete, buvau Erdvės Institute (Laboratoire de Techniques Aeronautiques et Spatiales) vizituojančiu profesoriumi. Ir daktaro disertacija, ir darbas Institute buvo konstrukcijų stabilumo srityje. 1970 metų pradžioje grįžome į Sidnėjų. Universitete buvau pakeltas iš vyresniojo dėstytojo į profesorius. 1975 metais "Japan Society for Promotion of Science" iškviė į Japoniją ilgesniam laikui. Ten mudu su žmona kurį laiką gyvenome Tokyo, Honshu saloje, o

(nukelta į 4 psl.)

sirodyti labai neryškiai ir tada reikia jos ko nors prašyti, ko labai nori", "jei pasirodo baltą Pikų damą, galima prašyti tris norus, kad išpildytų" ir pan. Yra ir daugiau Pikų damos panašumų su mirties ir ligų deivėmis. Dažniausiai ji žudo žmones smaugdama. Yra žinoma sakmė apie giltinę, smaigiančią žmones: "Maro laike giltinė, arba magyla, per butus vaikščiojanti ir žmones smaigianti".

Idmosios šurpių personažų, ypač Pikų damos, sąsajos su žemesniosios lietuvių mitologijos personažais Maumu, Baubu ir Babaušiu. Šios būtybės gyvena šuliniuose, "tamsiose kerčiose", šešėliuose, o pasirodo vakarėjant, temstant. Kitaip tariant, jos yra chtoniškojo, tamsiojo pasaulio atstovės, kurioms dienos ar kokia nors kitokia šviesa yra visiškai priešingas dalykas. Norint iškvies-ti juodąją damą, taip pat reikia "įlįsti kur nors į tamsią vietą, į spintą, į rūšį" arba paprasčiausiai sulaukti, kol sutems ar išmuš 12 valanda nakties. Kartais tiesiog sakoma, kad ji pati gyvena "skeple". Kaip ir Maumo su Baubu, Pikų damos dieną nesibijoma, norint nuo jos išsigelbėti, tiesiog pakanka atidaryti duris arba įjungti šviesą. Piktų būtybių, tūnančių tamsoje, vaizdiny žinomas jau nuo antikos laikų. Senovės Graikijoje buvo žinomos mormos ir lamijos. Auklės šiomis pabaisomis gąsdindavo vaikus. Įdomu, kad Lamija gyveno tarpeklyje, plg. Pikų damą gyvena rūsyje. Tai tiesiog kita to paties archetipo išraiška. Ji klajodavo naktimis, grobdavo ir rydavo svetimus vaikus. Lamijomis taip pat vadindavo ir nakties vaiduoklius, čiupliančius jaunuolių kraują. Kitaip tariant, kaip ir šurpių juodoji dama, didžiausią grėsmę ji keldavo vaikams.

Norint išsukti Pikų damą, reikia paimti juodą kortą ir vidurnaktį eiti prie veidrodžio arba pasiimti veidroduką, odekolono ir įlįsti kur nors į tamsią vietą, arba tiesiog pasidėti po pagalvę juodą šaškę ir išmuiluotą veidrodėlį. Kaip žinoma, veidrodis plačiai naudojamas įvairiose maginėse praktikoje ir nekromantijoje: taip galima pamatyti dvasias ir mirusius, net juos materializuoti. Juodoji dama - vienintelis šurpių personažas (neskaitant nykštukų), su kuriuo yra sąmoningai palaikomi santykiai. Jokios kitos esybės nėra bandoma iškviesti, nebandoma nieko išprašyti. Žmogaus ir Pikų damos santykiai yra problema. Jai spręsti prireiktų atskiro darbo.

(nukelta į 4 psl.)

■ Lenkijos prezidentu antrajai kadencijai išrinktas Aleksandr Kwasniewski. Nors oficialūs rinkimų rezultatai bus žinomi kiek vėliau, pirmieji duomenys ir rinkėjų apklausos rinkimų apylinkėse parodė, jog Lenkijos prezidentu jau pirmajame rinkimų rate tapo dabartinis šalies vadovas. Neoficialiais daliniais duomenimis, už A. Kwasniewski balsavo 54,5% rinkėjų, tai yra beveik 10% daugiau negu už likusius 11 kandidatų kartu.

■ Slobodan Milošević spalio 6 d. pripažino Vojislavo Koštinicos pergalę Jugoslavijos prezidento rinkimuose, sustiprindamas viltis, jog valdžia Jugoslavijoje pasikeis be kraujo praliejimo. Kreipdamasis į Jugoslavijos žmones per vienintelę vis dar jo kontroliuojamą televiziją, S. Milošević pasveikino V. Koštinicą su pergale rinkimuose ir tvirtino, kad Socialistų partija bus stipri opozicija. Jis taip pat užsiminė neketinąs visiškai pasitraukti iš politikos.

■ Europos Sąjunga (ES) spalio 9 d. panaikino dalį ekonominių sankcijų Jugoslavijai, taip patvirtindama prezidento Slobodano Miloševićiaus nušalinimą. ES užsienio reikalų ministrai per susitikimą Liuksemburge pareiškė, kad bus panaikintas naftos embargas ir aviacijos skrydžių draudimas - dvi iš keturių sankcijų, kurios pernai buvo įvestos dėl S. Miloševićiaus politikos Serbijos Kosovo provincijoje. Kitų dviejų sankcijų - finansinių apribojimų ir vizų draudimo - panaikinimas bus sudėtingesnis ir užtruks ilgiau. Mat ES siekia išvengti pagalbos tiems, kurie rėmė S. Miloševićiaus vyriausybę, sakė ES pareigūnai. Tarptautinis ginkluotės embargas taip pat liks galioti, nes jį įvedė ne ES, o Jungtinės Tautos (JT).

■ JAV prezidentas Bill Clinton, siekdamas išgelbėti Artimųjų Rytų taikos procesą, kuriam grėsmę sukėlė Izraelių ir Palestinos teritorijas užliejusi smurto banga, gali vykti į šį regioną dalyvauti viršūnių susitikime su Izraelio ir palestiniečių lyderiais, spalio 8 d. pranešė JAV pareigūnas.

Pasišventęs mokslui ir Lietuvybei

(atkelta iš 3 psl.)

vėliau Fukuoka mieste, Kyushu saloje. 1980 metais vizituojančio akademiko statusu dirbau Texas Universitete, Austin mieste. Nors 1985-tais išėjau iš NSW Universiteto pensijon, po to dar keletą metų dėščiau Sydnejaus Technologijos Universitete.

Kaip paaiškinti savo specialybę? Struktūrų lygsvara - visiems lengvai suprantama, neriekia daug kalbėti. Bet stabilumas yra daug subtilesnis dalykas. Su diagramomis būtų lengviau aiškintis. Sakykime, ant lygaus stalo yra metalinis kamuolys. Jis yra lygsvaroje. Jei stalas turi įdubimą ir kamuolys to įdubimo giliausioje vietoje, jis yra lygsvaroje ir yra stabilus - jei kas nors jį stumtelės truputėlį, kamuolys riedės iš ten, kur atėjo. Na, o jei stalas turi "kalnelį" ir ant pat to "kalnelio" viršaus rūpestingai pastatytume tą kamuolį, jis būtų lygsvaroje. Bet būtų nestabilus, nes mažiausias pajudinimas iš vietos pakeistų jo stovį, jis kur nors nuriudėtų. Sitoks stabilumas ar jo trūkumas svarbūs visokiose struktūrose, pradedant nuo tilto atramų, kitokių rėmų ir baigiant lėktuvais, raketų kevalais bei satelitais.

Stabilumo problemas galima spręsti gana komplikuotais matematiniais metodais, ar mažiau komplikuotu, vadinamu užbaigtinių elementų metodu. Šio metodo praktikoje būtinai naudoti kompiuterius. Dauguma mano mokslinių darbų ir buvo šio metodo vystyme. Keliais sakiniiais šį metodą paaiškinčiau taip: tyrinėjamas objektas vaizduotėje padalinamas į mažus, bet ne begaliniai mažus elementus. Kiekvienas elementas išnagrinėjamas atskirai, gi paskui visi vaizduotėje vėl sujungiami atgal į tyrinėjamą objektą. Kadangi tam reikia daug skaičiavimo, tą galima atlikti tik kompiuterinių programų pagalba. Metodų kūrimas, pagal kuriuos tokias programas galima parašyti, ir yra šios srities analitinių darbų.

VD: Jūsų lietuviškoji veikla yra glaudžiai susijusi su Australijos Lietuvių Bendruomene. Turėjote pareigų įvairiose ALB lygiuose, rūpinotės ir tebesirūpinate "Mūsų Pastogės" reikalais. Pasidalinkite savo prisiminimais ir apmąstymais.

AK: Turbūt pirmosios mano bendruomeniškos pareigos buvo kuriant Melbourne Lietuvių Klubą. Tuomet kuriamo klubo taryba buvo sudaryta iš 15 įvai-

rių pažiūrų asmenų. Juos galima būtų grubiai suskirstyti į dvi grupes - tų, kurie norėjo Lietuvių namų, ir tų, kurie norėjo Parapijos namų. Abiejose grupėse buvo daug išmintingų, bendruomenės reikaluose patyrusių žmonių. Aš buvau jaunas ir bendruomenės reikaluose nepatyręs tarybos narys. Tos dvi grupės, negalėdamos savo tarpe sutarti, kaip kompromisą išrinko mane tarybos pirmininku. Netrukus paaiškėjo ne tik vidinės trinties priežastys, bet ir tai, kad neužregistravus organizacijos-klubo negalima įsigyti jokios nuosavybės. Taip teko su dalimi tarybos įkurti ir užregistruoti klubą, kuris nupirko pirmuosius namus ir davė pagrindą vėliau, jau kitų žmonių pastangomis, persikelti į tuos namus, kuriais dar ir šiandien Melbourne lietuviai tebesinaudoja. Dalyvavau beveik visuose ALB Krašto tarybos suvažiavimuose. Su dideliu moraliu pasitenkinimu turiau pastebėti, kad mano siūlymu buvo priimta ALB Statuto taisyklė, priimanti lietuvius pilnateisiais ALB nariais. Tokios tolerantiškos nuostatos turbūt nėra kitose, ne Australijos, lietuvių bendruomenėse. Manau, kad asmens apsisprendimas kuo jis nori būti daug svarbiau, negu jo kilmė. Galui tai ramiausiai teigti, ypač kad kiek man yra žinoma, mano protėviai visi buvo lietuviai.

Daug kartų dalyvavau ALB Krašto tarybos prezidiume, buvau tarybos pirmininku 1971-1972 ir 1975-1976 m. ALB Krašto valdybos pirmininku buvau 1977-1978 m. Kadaise Krašto valdybos buveinė buvo nuolatos Sydnejuje. Todėl ir ALB laikraštis, "Mūsų Pastogė", buvo leidžiamas Sydnejuje. Laikui bėgant, tas nuolatinis Krašto valdybos buvimas Sydnejuje pasidarė neprasmingas, nes kitos apylinkės jautėsi aplenktos. Prasidėjo skilimas - "mes" ir "jie", vieni Sydnejuje, kiti už Krašto valdybos būstinės ribų. Ne be ginčų ir protestų įteisinome Krašto valdybos buveinės kilnojimą kas dveji metai tarp trijų didžiausių ALB apylinkių. Bet "Mūsų Pastogė" paliko neaiškioje padėtyje. Kadangi ALB nėra registruota organizacija ir jos nariai yra apibrėžti labai plačiai, jai labai sunku, beveik neįmanoma, tiesiogiai turėti rimtesnę nuosavybę, o juk laikraštis turi turėti aišką savininką. Todėl Krašto valdyba ir ryžosi įkurti ALB Spaudos Sąjungą. Tai įvyko man esant val-

dybos pirmininku. Manau, kad šiandien tas laikraštis jau seniai būtų nebeegzistavęs, jei ne toji mūsų įkurta Spaudos Sąjunga.

Sąjungos įkūrimo aktą pasirašė A. Kabaila, V. Patašius, A. Milašas, L.D. Cox, V. Jaras, R. Zakarevičius, P. Ropė, o parašus paliudijo J. Pullinen, kuris pasirašė kaip "Company Secretary". Tad nemažos dalies kūrėjų nebėra mūsų tarpe, bet juos vis prisimenu. Įdomu pastebėti, kad iš 8 kūrėjų 2 buvo nelietuviai. Kai kurie nelietuviai padaro daugiau lietuvybei negu kai kurie lietuviai. Svarbiausia asmens nusiteikimas, sugebėjimai ir noras dirbti.

Jūs teigiate, kad rūpinausi ir tebesirūpinu "Mūsų Pastogės" reikalais. Manau, kad būtų tiksliau sakyti, jog man rūpėjo ir teberūpi "Mūsų Pastogės" reikalais. Spauda ir išvis žiniasklaida yra galingas įrankis ir svarbu, kad spauda tarnautų tiems tikslams, kuriems ji yra skirta. Mūsų priešais visais laikais buvo komunizmas. Jei manome, kad jis jau miręs, darome didžiulę klaidą. Klaidingos idėjos gali sukurti klaidingas valstybes. Tokiomis buvo nacistinė Vokietija ir sovietinė Rusijos imperija. Jos žlugę, bet idėjos, kurių pagrindu buvo sukurta didžioji modernios vergijos šalis, Sovietų Sąjunga, nėra žlugusios. Jos tik praktikoje susikompromitavo, bet jų teoretikai gyvi ir sveiki. Be to, tie, kurie prieš tos klaidingos sistemos buvo ne tik prisitaikę, bet ir prie jos prisiglaudę, ir toliau tebeveikia, pavertę partijos tiesiogiai ir netiesiogiai valdomą turtą į daug saugesnę privačią nuosavybę. Jų simpatijos buvusiems "geriems laikams" labai aiškios, o jų įtaka yra paplitusi net mūsų tarpe. (pabaiga kitame nr.)

Druskonio ežeras

V. Kapočiaus nuotr.

Lietuvos ambasada Washingtone paminėjo Lietuvos žydų genocido dieną

Minint Lietuvos žydų genocido atminimą, š. m. rugsėjo 27 d. Lietuvos ambasada Washingtone, D.C., bendradarbiaudama su Washingtono žydų bendruomenės centru, surengė žymios solistės Juditos Leitaitės koncertą. J. Leitaitė akompanavo pianistas Rytis Cinauskas.

Pirmą kartą Washingtono žydų bendruomenės centro salėje ambasados surengtame koncerte-minėjime dalyvavo JAV Kongreso, JAV administracijos, diplomatinio korpuso, JAV žydų organizacijų bei JAV lietuvių organizacijų atstovai.

Kreipdamasis į renginio dalyvius, Lietuvos ambasadorius S. Sakalauskas pažymėjo, kad rugsėjo 23 diena Lietuvoje primena, jog privalome padaryti viską, kad būtų atkurtas teisingumas beveik prieš 60 metų įvykusios tragedijos aukoms, kurių vienintelis nusikaltimas buvo tai, kad jie buvo žydai.

JAV kongresmeno T. Lantos kalboje, kurią perskaitė jo žmona Anet Lantos, buvo atkreiptas dėmesys į sudėtingą karo metų palikimą, ko pasekoje iškiliausia Europos žydų bendruomenės dalis buvo beveik visi-

kai sunaikinta. Kongresmenas prisiminė savo sėkmingą vizitą į Lietuvą šių metų pradžioje, padėkojo Lietuvai už rugsėjo 23 dienos paskelbimą nacionaline Lietuvos žydų genocido atminties diena bei padarytą pažangą atkuriant istorinę atmintį ir teisingumą.

Koncerto-minėjimo metu degė Holokausto aukų atminimui skirtos žvakės, kurias uždegė gyva likusi buvusi Šiaulių geto kalinė Nesse Godin ir Amerikos žydų komiteto direktorius Europos reikalams rabinas Andrew Baker. Žuvusiųjų atminimas buvo pagerbtas tylos minute.

Specialiai šiam įvykiui iš Lietuvos atvykusi solistė Judita Leitaitė koncerto metu atliko Maurice Ravel'io, Gustav Mahler'io ir Anatolij Senderov'o kūrinis. Gausiai į renginį susirinkę dalyviai labai šiltai priėmė solistės J. Leitaitės ir pianisto G. Cinausko pasirodymą.

Lietuvos žydų genocidui paliktoje, kurią perskaitė jo žmona Anet Lantos, buvo atkreiptas dėmesys į sudėtingą karo metų palikimą, ko pasekoje iškiliausia Europos žydų bendruomenės dalis buvo beveik visi-

Lietuvos ambasados
Washingtono Spaudos skyrius

Naujas paramos fondas

Marijampolės apskrities jaunųjų menininkų paramos fondas pakvietė muzikos, meno mokyklų vadovus, mokytojus, tėvelius ir jaunimą kreiptis paramos. Kartu paragino verslininkus, kitus geranorius žmones palaikyti fondo steigėjų inicia-

tyvą ir padėti jauniems, gabiems žmonėms atskleisti savo talentą, įgyvendinant kūrybos idėjas. Šis fondas užregistruotas ir pristatytas visuomenei 1999-ųjų pabaigoje. Jo steigėjas ir iniciatorius apskrities viršininkas Kostas Jankauskas. Kiekvieną mėnesį į fondą jis perveda 250 litų savo lėšų.

Respublika

Religinis šurpių matmuo

PRANAS VILDŽIŪNAS

2

(atkelta iš 3 psl.)

Moteris žmogėdra

Moteris žmogėdra - tai sąlyginis pavadinimas, nes šurpėse ji įvardijama kaip baltai rūbais apsirengusi moteris, kažkokia moteris, senutė, boba ir t.t. Ji tiek apibūdinimu, tiek funkcijomis stebuklinių pasakų ir mitologinių sakmių raganai labai artimas personažas. Kaip ir moters žmogėdros, raganos išvaizda sakmėse nedetalizuojama, tik pažymima, kad tai esanti kokia moteriškė, boba, kaimynė ir t.t. Kaip matome, kai kuriais atvejais net sutampa abiejų personažų vardai. Abi jos - moterys, gyvenančios žmonių bendruomenėje, kartais moteris žmogėdra, kaip iš minios neišsiskiriantis žmogus, patį prieina prie taksisto ar kokio kito žmogaus ir paprašo, kad nuvežtų ją į kapines. Jos išsiskiria tik nepaprastais polinkiais (lavonų potraukiu) ir ypatingomis galiomis. Pasakų ragana, kaip žinoma, taip pat yra žmogėdra, kaip ir stebuklinių pasakų ragana, kartais sutinkama ne namų aplinkoje, o kur nors keliaujant - dažniausiai važiuojant "per mišką". Iš to galima spėti, kad miškas šiai esybei yra artima sfera.

Pasak N. Vėliaus, pagrindinė sakmių raganos funkcija yra kenkti žmonėms. Užfiksuota tik viena šurpė, kurioje moteris žmogėdra elgiasi visiškai taip pat, kaip ir sakmių ragana: "Vieną kartą kažkas paskambino į duris. Mama atidaro, o ten - kažkokia sena boba. Ji pasakė, kad pas ją tualetas užsikimšo ir paprašė pompos. Mama davė, o boba davė žiedą. Po kiek laiko mama mirė. Paskui vėl atėjo ta boba. Tėtė atidarė duris. Boba vėl pasakė, kad tualetas užsikimšo. Tėtė davė pompa, o boba - žiedą. Po to tėtė numirė. Paskui taip atsitiko vienam broliui, paskui kitam. Liko viena mergaitė. Ir vėl skambina skambutis. Mergaitė labai išsigando ir pasislėpė. Tai ta boba tęjo ir kambarį, ir mergaitę pamatė ant

jų piršto žiedą". Matome tradicinį modelį. Ragana ateina ko nors pasiskolinti, ką nors palieka ir taip užleidžia kerus. Visais kitais atvejais moteris žmogėdra ėda kapinėse lavonus ar geria jų kraują, tačiau gyviems žmonėms kenkia tik tada, kai šie smalsumo vedami sužino jos paslaptį. Ji pati su žmonėmis visiškai nelinkusi bendrauti, visi kontaktai dažniausiai atsitiktiniai.

Baimė šurpėse

Šurpių pagrindinė paskirtis yra sukelti baimės jausmą. Folkloristai jau yra pastebėję, kad šiais kūrniais vaikai siekia sužadinti baimės emociją, kurią išgyvendami jaučia savotišką pasitenkinimą. Iš tikrųjų tai labai taiklus ir tikslus *mysterium tremendum et fascinans* apibūdinimas. *Tremendum* - tai ypatinga reakcija. Tai yra baimė, tačiau skirtinga nuo "baiminimosi" ar "būgštavimo". Ši reakcija artimiausia graikų *deima panikon* - "paniška baimė". Viena jos apraishų - kraupumas, neįaukumas, kitaip tariant, šurpumas. Numinozinės baimės ar, greičiau, siaubo ištakos slypi primityviose religijose, tačiau ši baimė gali ir grįžti - tarkime, į šiuolaikines vaiduoklių istorijas arba kad ir į šurpes. Tremendinės baimės pradžia - demonų keliamas siaubas. *Numinosum* turinyje yra ir patraukiančių, *fascinans*, elementų. Démoniškas-dieviškas pradas gali pasirodyti esąs siaubingas, kraupus, bet drauge viliojantis ir traukiantis. Religiniam potyryje iš pat pradžių glūdi ir siaubas, ir potraukis. Vaikai mielai šurpių klausosi ir jas pasakoja, jie tiesiog taip numaldo transcendentinio siaubo alkį.

Kaip jau minėjau, piktų būtybių, tūnančių tamsoje, vaizdinys žinomas jau nuo antikos laikų. Filosofas Kebetas Platono "Faidone" ištaria: "[...] ir pabandyk įkalbėti, kad nustotų bijoti mirties tarsi raganos". Taip jis pavadino mirties, lamiąs ir panašias baidyklas vaizduojančias kaukes ir lėles, kuriomis auklės gąsdindavo vaikus. Įdomi seka - "mirties tarsi raganos". Vadinasi, ragana yra baisesnė už pačią mirtį. Mūsų laikų žmonių šitoks vaikų bauginimas, be abejo, nebūtų pagirtas. Tačiau reikėtų prisiminti, kad ne taip seniai ir Lietuvoje mamos savo vaikus gąsdindavo patam-

siuose tūnančiais maumais, baubais ir babaušiais. Gąsdinti vaikus, mūsų požiūriu, negerai. Tačiau tai religingumo pradžiamokslis. Beje, daug stipresnis, nei racionališkas žodžiais paremta katekizacija. Vėliau vaikai, pasakodami šurpes, ima gąsdinti vieni kitus. Taip jie tikrąja to žodžio prasme patiria demonų keliamą siaubą. Patamsiuose tūnantys padarai sukelia daug stipresnius ir tikresnius jausmus negu šviesūs Dievas. Labai svarbu, kad pirmasis potyris būtų stiprus ir sukrečiantis. Taip padedamas pagrindas religiniam tobulėjimui. Šis vaikų potraukis prie visko, kas tamsu ir baugu, ko gero, senas kaip pasaulis. Vaikai intuityviai, patys nesuvokdami "iš(si)provokuoja" potyrius, turinčius stiprų religinį užtaisą.

Bandant apibendrinti

Šurpės - galimas daiktas, archetipinės kilmės kūrniai, turintys daug bendrų bruožų su mitologinėmis sakmėmis ir padavimais. Jų virtimas parodijomis primena mitų desakralizacijos procesą.

Pastaraisiais metais šurpių užrašoma vis mažiau. Nežinau, kaip Vakarų Europos ir užjūrio šalyse, tačiau, mano supratimu, ten tokių dalykų jau šimtas metų niekas nebeprisimena. Seneliai nebeseoka pasakų, tėvai nebegąsdina vaikų maumais ir baubais, pamažu nyksta ir šurpių pasakojimo tradicija. Prieš gerus trisdešimt metų kiekvienas vaikas galėjo papasakoti po kelis tūkstančius šių pabaisiškų istorijų. Dabar gi, jei klasėje atsiranda bent keli žinantys po 5-6 kūrinius, - jau atradimas. Religinis išgyvenimas generuojantys kūrinių akivaizdžiai praranda aktualumą (o kas tada jį igyja?...). Vaikiški vaizdiniai, egzistavę motinų dėka, išnyko. Nežinia kaip atsirado šurpės, tačiau, greičiausiai gelbėdamiesi nuo religinės abstinencijos, vaikai rado išeitį, sugebėjo adaptuotis. Jautrūs stipriems emociniams išgyvenimams ir dar nenutolę nuo protėvių pasaulio mažieji "atrado" šurpes. Taip, būtent "atrado", nes kaimo vaikai, išskyrus retas išimtis, jų nežino. Daug jautresni nei suaugusieji vaikai sugebėjo išsisukti iš padėties pasinerdami į baugų šurpių pasaulį. Jie sugebėjo, bet ar ilgam?... (pabaiga)

Sveikatos kertė

Apie kavą

(pradžią praeitame nr.)

Viena iš pasaulinių kavos įžymybių yra Paryžiaus kavinė "Prokope". Ji žymi tuo, kad čia kavą gerdavo įžymieji pasaulio kofemanai: Volteras, Balzakas, Hugo, Ruso, Bomarše... Sako, kad Volteras galėdavo išgerti arti 50 puodelių per dieną, o Balzakas, rašydamas "Žmogiškąją komediją" ištuštino 15 tūkstančių puodelių. Galgi kavą padėdavo didžiajam darbe ne tik darbe, bet ir romantiniuose nuotykiuose? Balzakas paliko mums kelis patarimus, kaip geriau paruošti šį gėrimą. Vienas iš jų - kava taps aromatingesnė ir skanesnė, jei jos ilgai nevirsime ir negaminsime iš likusių nuosėdų.

Pasaulyje priskaičiuojama beveik 1000 kavos rūšių. Geriausia ir todėl brangiausia - "blue mountain" - auga Jamaike ir gaminama labai nedideliais kiekiais. Jeigu kava yra aštraus skonio ir silpno kvapo, ji priskiriama prastesnei rūšiai. Tačiau nežinant kai kurių subtilybių, ir iš labai geros kavos galima pagaminti prastą gėrimą.

Kavos pupelės būtina pakepti (žinoma, jei tik jos "žalios"). Jeigu jūs mėgstate karštesnę kavą, kepinkite ilgiau. Ilgai laikomos pakeptos pupelės praranda ir skonį, ir kvapą.

Ilgai negalima laikyti ir sumaltos kavos. Užplikius kavą, reikia ilgai laukti, kol pritrauks, nes ji pasidarys karti. Virdami kavą niekada nenuimkite ir neišmaišykite putelės, kuri atsiranda paviršiuje. Mat ji neleidžia išgaruoti kavos aromatu, kuris susilaiko oro burbuliukuose. Be to, egzistuoja prietaras, kad puotoje slypi ne tik aromatas, bet ir visokeriopa sėkmė, kuri labai pravers intymaus pasimatymo metu. Sakoma, kad jeigu mergina kviečia vaikina puodeliui kavos, tai rodo išskirtinę jos simpatiją.

Kava užima ypatingą vietą moters gyvenime. XIX a. pabaigoje tarnaitė įsidarbindama visada susitardavo dėl pertraukėlių kavutei. Apie perdėtą aistrą kavai pasakojo savo kantatoje ir kompozitorius J. S. Bachas. Kantatos siužetas labai paprastas - griežtas tėvas nori atpratinti dukrą nuo kavos. Bet jam nepavyksta. Užsispyrėlė net į vedybų kontraktą nori įrašyti, kad jei būtų leidžiama bet kuriuo metu gerti mėgstamą gėrimą.

Beje, pats kavos kvapas užkeri, veikdamas ne tik mūsų emocinę, bet ir fizinę būseną: vasarą atgaivina, žiemą sušildo. Ir jeigu jus pakvietė puodeliui kavos - neatsisakykite!

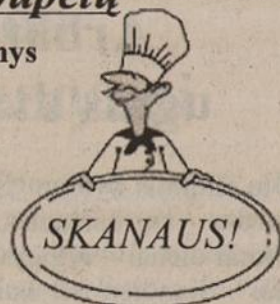
Dr. Raimundas Berkmanas

statą, norvegų bendrovė "Spilka Baltik" tekstilės fabrike ketina įdarbinti 100-120 žmonių. Tai turėtų būti pirmoji iš kelių lietuvių kapitalo įmonių, sudarysiančių pramonės parką.

Respublika

Patiekalai iš pupelių

Pupelių troškiny

200 g pupelių,
2 svogūnai,
2 morkos,
2 pomidorai,
skiltelė česnako,
mairūno,
kmyną,
aliejaus.

Pupeles išvirkite, svogūnus, morkas susmulpinkite ir pakepinkite aliejuje su priesko-

niais, įpjaustykite pomidorus, skiltelę česnako. Viską sumaišykite, įpilkite stiklinę verdančio vandens, užvirkite ir palikite stovėti 15 minučių.

Pupelių maltiniai

300 g pupelių,
2 svogūnai,
2 morkos su lapais,
0,5 stiklinės manų kruopų,
džiūvėsėlių,
česnako,
petražolių,
krapų,
kmyną,
aliejaus.

Pupeles išvirkite ir sumalkite arba sugrūskite, idėkite susmulkintus ir pakepintus svogūnus, morkas, jų lapus, petražoles ir prieskonius, įpilkite manų kruopas. Viską sumaišykite, padarykite maltinius, apvoliokite juos džiūvėsėliuose ir kepkite orkaitėje. Valgykite su padažu ir žalių daržovių salotomis.

FASKas – ŠALFASS - 50

Tokiu pavadinimu baigiama spaudai ruošti knyga, apimanti 50-ties metų lietuvių sportinę veiklą buvusioje pokario Vokietijoje ir iki šių dienų Šiaurės Amerikoje. Anksčiau spaudoje esame rašę apie mūsų užmojų išleisti tokios paskirties knygą. Šiandien, galime sakyti, jau sėkmingai judame prie jos pasirodymo datos...

FASKas, Fizinio Auklėjimo ir Sporto Komitetas, įsisteigęs 1947 metais Vakarų Vokietijoje, koordinavo tuometinę lietuvių sporto klubų veiklą. Prasidėjus

emigracijai, šis komitetas persikėlęs į Ameriką tęsė darbą čia, vadovaudamas iš naujo besikuriantiems sporto klubams JAV-jose bei Kanadoje. Laikui bėgant ir gyvenimo sąlygoms keičiantis, komiteto vardas 1965 m. buvo pakeistas į ŠALFASS - Šiaurės Amerikos Lietuvių Fizinio Auklėjimo ir Sporto Sąjunga. Šios organizacijos apimtyje šiandien jau net ketvirtosios kartos jaunimas yra buriamas sportinė veikla.

Ilgą darbo metų bėgyje, sportinė veikla lietuviškuose

Pasaulio lietuvių sportinio šaudymo varžybos atidėtos

II-sios pasaulio lietuvių sportinio šaudymo varžybos, turėjusios įvykti rugsėjo 23 ir 24 d. Hamiltono LMŽK "Giedraitis" šaudykloje, atidėtos vėlesniam laikui. Nauja, bet dar nepatvirtinta data yra š. m. spalio 21 ir 22 d. Galutinai paaiškėjus, bus pranešta. Atidėjimas įvyko dėl to, kad iš Lietuvos atvykstantieji šauliai nespėjo susitvarkyti į Kanadą įvažiavimo vizų.

Prašoma kreiptis į varžybų vadovą, adresu: *Kazimieras Deksnys, 1257 Royal Dr., Burlington, Ont. L7P 2G2, Canada*. Tel. 905-332-6006; fax: 905-547-5556; e-mail: kdeksnys@sp-rint.ca Papildomas ryšys: Antanas Šimkevičius-Sims, tel. 705-765-6002.

Varžybų programa lieka ta pati kaip buvo skelbta.

ŠALFASS-gos Sportinio šaudymo komitetas

klubuose buvo gana sėkminga. Pasielktą laimėjimų ir tarpautinėje plotmėje, individualiai ir komandinėse varžybose. Svarbiausia, kad lietuvių jaunimas auga ir sportuoja savoje aplinkoje, gerbia tautinius papročius bei tradicijas.

Prisiminti šios patirties eiga ir yra užrašomi veiklos tarpiniai knygoje, kurią skaitys ir ateinančios kartos. Nekalbant apie savanoriškas pastangas visa tai atlikti, susiduriama su nemažom išlaidom. ŠALFASS-gos centro valdyba kviečia lietuviškojo sporto rėmėjus, gėrbėjus bei prijauniančius prisidėti nors ir kuklia parama. Asmeninius čekius ar kita patogesne forma, pinigines perlaides prašom siųsti centro valdybos išdinkinui Linui Balaišiui, 35 Treadgold Cr., Toronto, Ontario, M3A, Canada. Arba: Parama Lithuanian Credit Union, 1573 Bloor Str. W., Toronto, Ontario, M6P 1A6, Canada, ŠALFASS sąskaita.

Dėkingi visiems,
ŠALFASS-gos centro valdyba

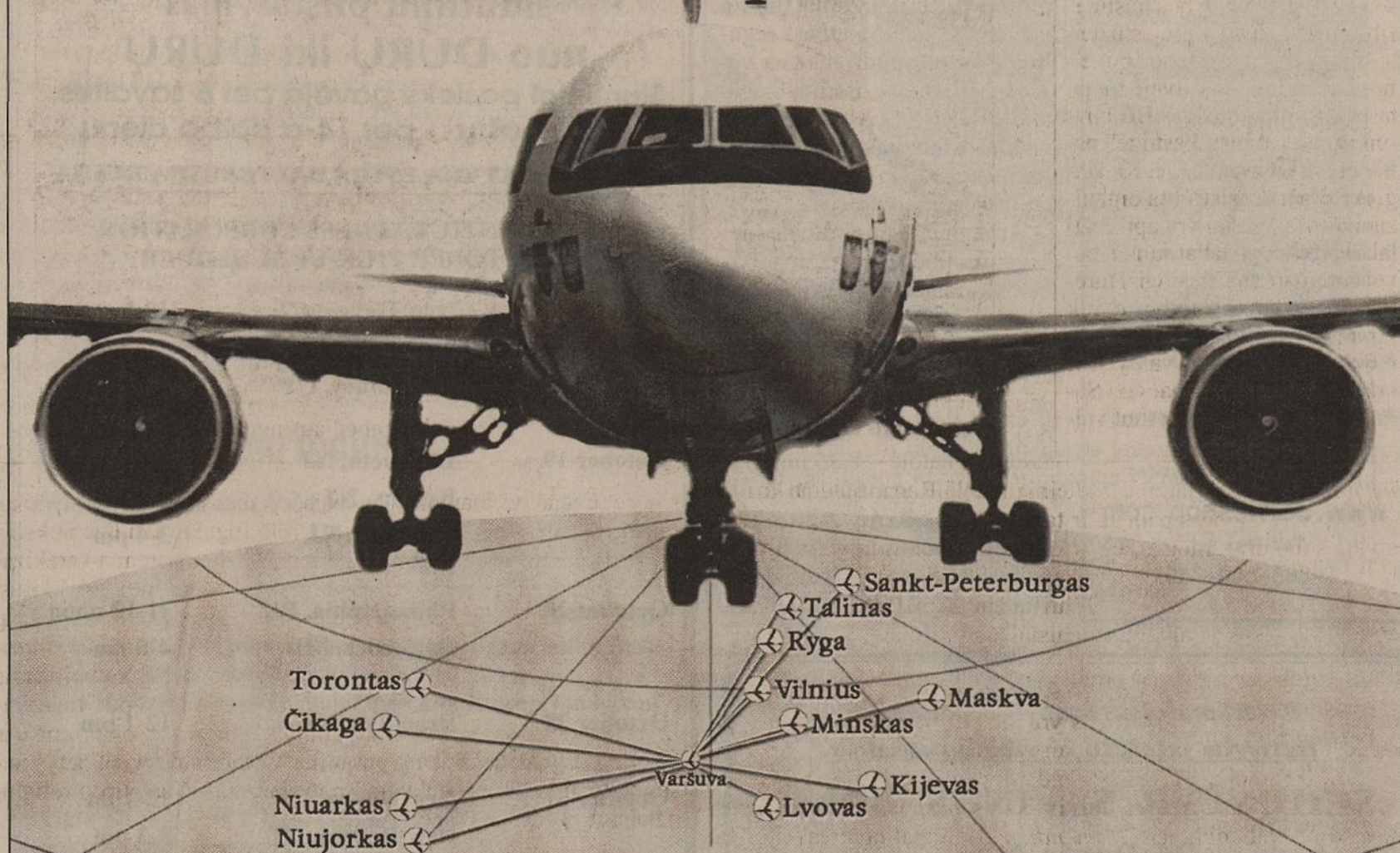

Dervos nėra vienintelė kenksminga medžiaga, slėpinti cigaretėse.

Tabake taip pat gali būti pelėsių, galinčių kelti pavojų žmonėms su nusilpusia imunine sistema. Rimtų grybelinių infekcijų skaičius per pastarąjį dešimtmetį ženkliai išaugo. Apie 95% grybelinių infekcijų, nuo kurių kenčia pacientai, atsistatantys po persodinimo operacijų arba chemoterapijos procedūrų, slopinančių imuninę sistemą, sukelia pelėsiai "Aspergillus fumigatus". Dažnai aspergiliozė sąlygoja tokių žmonių mirtį, todėl gydytojais rekomenduojama jiems vengti kontakto su tradiciniais *Aspergillus* šaltiniais - gėlėmis ar pipirais. Nauji tyrimai, atlikti Olandijos Nijmegeno Universitete liudija, kad į šį sąrašą reikia įtraukti ir tabaką. Olandai ištyrė, kiek pelėsių yra 14 rūšių cigarečių tabake. Visų cigarečių tabakas buvo daugiau ar mažiau užkrėstas pelėsiais ir daugumoje atvejų tai buvo *Aspergillus fumigatus*. Bet mokslininkams nepavyko aptikti pelėsių 40 cigarečių, kurios buvo specialiai užkrėstos *A. fumigatus* sporomis, dūmuose. Sporos arba žūva nuo kaitros, arba jų augimą stabdo dūmuose esantis nikotinas.

Maratono bėgikams yra svarbus vienas dalykas - deguonis. Kas belaimėtų Olimpiadoje maratono bėgimą, jo kūnas bus lyg kempinė, kiek įmanoma greičiau susiurbianti oro deguonį. Kadangi maratonininkų lenktynės trunka labai ilgai, jie negali pasinaudoti savo greitesniųjų kolegų patirtimi ir išsiversti iš anksto sukauptomis energijos atsargomis. Jiems reikia deguonies, kuris degintų raumenyse esantį kurą jų nenuvargindamas.

Gimtinė Kelionė Kišenė | artesnė greitesnė pilnesnė

LOT skrydžiai žymiai priartino Centrinę ir Rytų Europą.

Naujas tvarkaraštis įgalina keliauti greičiau ir maloniau.

Persėdimas - tarsi lengva mankšta kojoms.

Kainos - pačios žemiausios, taigi, skrisdami LOT, nenuskriausite savo pinigines.

Lenkijos Avialinija LOT nuskraidins jus ten, kur reikia, be to, aptarnaus aukščiausiu lygiu. Neveltui jau eilę metų LOT pelno geriausios Centrinės ir Rytų Europos avialinijos vardą. Mes garsėjame mandagiomis stiuardesėmis, svetingumu, kokybišku aptarnavimu ir neaplenkiama virtuve. Naujaisi, moderniausi lėktuvai iš Niujorko, Niujarko, Čikagos*, Toronto nuskraidins jus tiesiai į Varšuvą. Lengvas, malonus persėdimas šiuolaikiniame Varšuvos aerouoste, ir... po lėktuvo sparnais jau matosi Vilniaus bokštai.

Su LOT - ir arčiau, ir pigiau.

*LOT bendrauja su American Airlines, taigi, galite patogiai susisiekti su dar 14 JAV miestų.

Skambinkite mums arba savo kelionių agentūrai, o taip pat aplankykite mūsų internetinę svetainę: www.lot.com

POLISH AIRLINES

Informacija ir rezervacijos:

1-800-223-0593

LOT
TICKETSONLINE®
www.lot.com

JAV LB Kultūros Taryba skelbia:

RUGSĖJIS - SPAUDOS MĖNUO

**Papiginta metinė prenumerata
naujiejiems skaitytojams:**

DARBININKAS\$25.00 (vietoje \$45.)
341 Highland Blvd.
Brooklyn, NY 11207

DIRVA\$25.00 (vietoje \$35.)
P.O. Box 19191
Cleveland, OH 44119-0191

DRAUGAS\$65.00 (vietoje \$100.)
4545 W. 63rd St.
Chicago, IL 60629

EGLUTĖ\$10.00 (vietoje \$15.)
13648 Kickapoo Trail
Lockport, IL 60441

LIETUVIŲ BALSAS\$20.00 (vietoje \$30.)
2624 W. 71st St.
Chicago, IL 60629

PASAULIO LIETUVIS\$10.00 (vietoje \$20.)
14911 127th St.
Lemont, IL 60439

PENSININKAS\$10.00 (vietoje \$15.)
2711 W. 71st St.
Chicago, IL 60629

BRIDGES\$15.00 (vietoje \$18.)
1927 W. Boulevard
Racine, WI 53403

LITUANUS\$8.00 (vietoje \$10.)
1501 E. So. Indiana Ave.
Chicago, IL 60605

JAV LB Kultūros Taryba, padedant Lietuvių Fondui, nuo rugsėjo 1 iki gruodžio 31 d. skelbia spaudos vaują. Kviečiame atkreipti dėmesį į suteikiamus papiginius **naujiejiems skaitytojams** ir pasinaudoti šia proga. Spauda yra tautos ir išeivijos gyvybė. Pasirinkite mėgiamausią lietuvišką laikraštį, kuris yra ir puiki dovana bet kuriai progai.
Pastaba: Norint pasinaudoti papiginiu, kreiptis reikia į kiekvieną laikraštį ar žurnalą atskirai.

Marija Remienė,
JAV LB Kultūros Tarybos pirmininkė

Škaitytojai rašo "Darbininkui"

Laiškas redakcijai

"Darbininko" rugsėjo mėn. 22 dienos numeryje (1 psl.) buvo pora sakinių, liečiančių 1941 metų birželio 23 dienos Lietuvos nepriklausomybės paskelbimą. Ten rašoma: "Sukilimo dienomis Kauno "Lietūkio" garaže buvo sušaudyta kelios dešimtys žydų. Todėl sukilimo data kelia asociacijų su smurto akcijų prieš žydus Lietuvoje pradžia". Pagal Adolfo Damušio 1998 metais *Laisvę* fondo išleista knyga "Lithuania Against Soviet and Nazi Aggression", šis įvykis (132 psl.) yra visai kitaip aprašytas. Minėtame įvykyje sukilėliai nebuvo niekuo dėti. Pagal liudininkus, tai įvykę birželio 27 ar 28 dieną. Didokas būrys vokiečių SS kareivių ir keli civiliai apsirėnę vyrai vertė 15-20 žydų plikomis rankomis nešioti arklių mėšlą ir krauti į vieną kupetą. Nešant mėšlą, praeinančius žydus naciai plakė bizūnais. Palei garažo tvorą praeina žmonės gailėjosi žydų, bet jiems negalėjo pagelbėti. Kai vienas žydas spjovė naciui į veidą, jis buvo labai sumuštas. Kai vienas liudininkas vėliau grįžo pasižiūrėti, žydų mušimai jau buvo pasibaigę. Poros užmuštų žydų lavonai gulėjo ant mėšlo krūvos. Jis nemini apie kokius nors šaudymus.

Šiuo atveju Jūs pasinaudojot BNS agentūra. Norėtusi jos paklausti: iš kur ji paėmė "faktą" apie šaudymus keliasdešimt žydų "Lietūkio" garaže? Ką bendro turi Lietuvos nepriklausomybės paskelbimas birželio 23 dieną, kada vokiečių Kaune dar nebuvo, su vokiečių nacių tik po kelių dienų įvykdytu smurtu? Kur yra ta "asociacija" (ryšys), kurią rado BNS agentūra? Ryšys būtų buvęs tik tada, jei būtų įrodyta, kad šį smurtą vykdė ne vokiečių Gestapo, o sukilimo vadovybei pavaldūs lietuviai. Faktai to nerodo. Kai kurie dar gyvi tebesą sukilimo vadai tai galėtų paliudyti.

Zenonas Prūsas
Chillicothe, OH

Lietuvoje baigėsi greičio era

Nuo spalio 1-osios kelionės val. mažinamas iki 110 km per visose Lietuvos greitkeliuose taps kiek ilgesnės - didžiausias leistinas greitis nuo 130 km per val. mažinamas iki 110 km per val. Šio apribojimo bus privalu laikytis iki balandžio 1-osios.

KD, BNS

Arbata – gyvybės ugnis dvasiai ir kūnui

Rytų išmintis byloja: "Šviežia arbata – lyg balzamas, palikta kitai dienai – lyg gyvatės nuodai". Šiandien bet kurioje civilizuotoje pasaulio šalyje galima rasti arbatos iš Kinijos, Indonezijos, Taiwanio, Japonijos, Indijos, Afrikos, Pietų Amerikos. Labai populiarūs yra Šri Lankos (Ceilono) arbata, rūšių įvairovė stebina Kinija.

Kinija – arbatos tėvynė

Senovės kinai, arbatą gėrę kaip gydomąjį gėrimą nuovargiui malšinti, valiai ir sveikatai stiprinti, ją vadino "gyvybės ugnimi dvasiai ir kūnui". Tang dinastijos laikotarpis (628-907 metai) Kinijoje buvo vadinamas arbatos aukso amžiumi. Ją gėrę ne tik kilmingųjų rūmuose, bet ir paprastose arbatinėse, neturtingųjų namuose. Tuomet buvo geriama tik žalioji arbata.

Kinų žalioji arbata stebina formų, atspalvių, aromatų, skonių įvairove. Pavyzdžiui, į žemuogės formą susukti arbatos lapeliai įmesti į vandenį išsiskleidžia tarsi astro žiedas. Žalioji arbata su jazminų žiedlapiais "Drakono fenikso perlai" puikiai nuteikia, sušildo ir ramina.

Kinai arbatą ruošia kitaip negu europiečiai ar amerikiečiai. Jie į arbatinuką įberia du trečdalius arbatžolių, perlieja jas virintu vandeniu ir tik po to pila

vandenį antpilui. Po minutės išpilsto antpilą į puodelius ir mėgaujasi gėrimo aromatu. Arbatinuke likusios arbatžolės antrą kartą užpilamos verdančiu vandeniu. Šis antpilas stipriausias.

Madingos aromatizuotos arbatos

Nors pirmoji į Europą 1610 metais atkeliavo žalioji arbata, jos mada keitėsi. Atsirado juodoji ir aromatizuotos arbatos. Iš pradžių skoniui pagerinti į verdančią arbatą buvo dedama druskos, saldžiųjų svogūnų, imbiero, apelsinų žievelių, gvazdikėlių, mėtų. Vėliau stipriuosius prieskonius pakeitė subtilesnė jazmino, lotoso, chrizantemų žiedai ir eteriniai aliejai. Visos juodosios kininės arbatos yra daug švelnesnės už Indijos ar Šri Lankos arbatas.

Aromatizuoti juodųjų ir žaliųjų arbatų mišiniai Europoje ir Šiaurės Amerikoje išpopuliarėjo vos prieš dvidešimt metų. Natūrali arbata maišoma su įvairiais džiovintais žiedlapiais, vaisių gabaliukais, prieskoniniais augalais, eteriniais aliejais. Šiandien daug kur galima nusipirkti Pietų Amerikos matės, kurią pirmieji gėrė Paragvajaus guarani genties indėnai. Šioje arbatoje gausu vitaminų C, B1, B2, mineralinių medžiagų. Matė geriama iš specialaus indo kalebasės, kuris gaminamas iš moliūgo su vamzdeliu bombila. Indas siunčiamas ratu. Matė Vakarų šalyse paplito dėl savybės skatinti medžiagų apykaitą ir kelti tonusą. Ji tinka po sočių pietų ir norintiems sušėsti.

Sveikiausia – žalioji arbata

Japonai iki šiol ištikimi žaliajai arbatai. Joje yra apie 550 cheminių elementų ir jų junginių, kurių dauguma tirpsta vandenyje. Žalioji arbata reguliuoja kraujospūdį, mažina vėžio ligų tikimybę, normalizuoja cholesterolio kiekį kraujyje, naikina bakterijas, gripo virusą, šalina nemalonų burnos kvapą, lėtina senėjimo procesą.

Arbatoje esantis kofeino kiekis stimuliuoja organizmą. Arbatos kofeino poveikis yra švelnesnis negu kavos. Pagal kofeino kiekį pirmauja juodoji arbata (viename puodelyje yra maždaug 25-110 miligramų kofeino). Mažiausiai kofeino yra žalioje arbatoje – 8,36 miligramo (kavoje yra 60-120 miligramų, kakavoje – 20 miligramų, "Coca-coloje" – 46 miligramai kofeino). Arbatoje yra vitaminų A, B1, B2, B15, PP, C,

E, P, gausu eterinių aliejų, amino rūgščių, mineralinių medžiagų – geležies, magnio, natrio, fluoro, jodo, fosforo.

šaukštelių arbatos, kiek norima tuo metu paruošti puodelių, ir dar vienas šaukštis arbatos.

Ruošiant juodąją arbatą į arbatinuką reikia pilti ką tik užvirusio vandens, o žaliosios nepatartina plikyti – vanduo turi atvėsti bent iki 90 laipsnių karščio. Užplikyta arbata laikoma 1-3 minutes. Geros rūšies arbatos nereikėtų laikyti užplikytos ilgiau kaip penkias minutes. Prieš pilant į puodelius ar į kitą arbatinį reikia pamaišyti. Na, o tuomet betruksta tik geros bendraminčių – arbatos gerbėjų – draugijos.

R. Peršonytė

2000 vasarą visi keliai veda į

VILNIŲ

**Pigiausios skrydžių kainos
Finnair ir kitomis oro linijomis iš**
New Yorko Chicago
Floridos Clevelando
Detroito Bostono
Los Angeles ir kitų miestų

* Mašinų rezervacijos
* Viešbučiai
* 9 ir 14 dienų kelionės po Lietuvą

--- Prašykite mūsų brošiūros ---

Vytis Travel

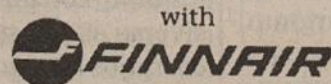
40-24 235 St.
Douglaston, NY 11363
Tel.: 718-423-6161
800-778-9847
Fax: 718-423-3979

e-MAIL: VYTTTOURS@EARTHLINK.NET
web site: www.vytistours.com

RigaVen Travel, Inc.

We provide complete Travel Services
VACATIONS - TOURS - CRUISES
WITH PERSONAL RECOMMENDATIONS
and always competitive fares to

RIGA -- TALLIN -- VILNIUS

LUFTHANSA - SAS
OR OTHER CARRIERS
"Call for Details"

INESE ZAKIS

136 W. Main St., Bay Shore, NY 11706
Tel. 631-665-4455 Fax 631-665-6164
1-800-291-8311
E-mail: RigaVen@worldnet.att.net

ORIGINALŪS LIETUVOS KREPŠINIO KOMANDOS MARŠKINĖLIAI

pagaminti del Sydney 2000
olimpjados pagal 1992 m. olimpinės
žaidynes Barcelonoje

BalticShop.com siūlo:

- * Virš 300 lietuviškų CD - estradinės, liaudies ir klasiškos muzikos.
- * Lietuviškų knygų, nuotraukų albumų.
- * Medžio drožinių iš Kauno: rūpintojėlių, dekoratyvinių lėkščių
- * Gintarinių papuošalų, lietuviškų lėlių, gobelenų
- * Lietuviškos duonos ir Andrulio sūrio

Užsakyti per Website:
www.balticshop.com
Toll-Free tel.
1-888-600-2391

Kviečiame visus taupyti ir skolinti iš
lietuvių įsteigto ir vadovaujamo

SCHUYLER SAVINGS BANK

24 Davis Ave.
Kearny, New Jersey 07032

Bankas švenčia 75-kerių metų sukaktį!

Pilnas ir draugiškas patarnavimas, įskaitant
* Taupymo sąskaitas, sertifikatus ir IRA
* Čekių sąskaitas - asmeniškai ir komercinės

* Paskolas - namų, namų remonto,
Home Equity ir automobilių
* ATM naują mašiną ir korteles
* Tiesioginį pinigų deponavimą
Patogios darbo valandos,
pilnai Federalinės valdžios apdraustos sąskaitos
Kalbame lietuviškai...

Mūsų telefonai: (201) 991-0001

arba skambinkite mums nemokamai:

1-888-SCHUYLER (1-888-724-8953)

Atlantic Express corp.

800 - 775 - SEND ▼ 1-888-205-8851

Garantuotas, greitas ir saugus
siuntinių pristatymas

nuo DURŲ iki DURŲ

Siuntiniai pasieks gavėją per 6 savaites,
o oro paštu - per 14-a darbo dienų

į LIETUVĄ, LATVIJĄ, ESTIJĄ, BALTARUSIJĄ, RUSIJĄ

ATLANTIC EXPRESS CORPORATION
OCTOBER PICK-UP SCHEDULE

October 17	New Haven, CT	12-1 pm
	New Britain, CT	2-3 pm
	Waterbury, CT	4-5 pm
October 19	Elizabeth, NJ	11-12 noon
	Kearny, NJ	1-2 pm
	Paterson, NJ	3-4 pm
October 20	Philadelphia, PA	11-12 noon
	Baltimore, MD	4-5 pm
October 22	Brooklyn, NY	12-1 pm
October 31	New Haven, CT	12-1pm
	New Britain, CT	2-3 pm
	Waterbury, CT	4-5 pm

For more information please call:
1-888-615-2148 or 1-888-205-8851

ECONOMY AIRFARES TO VILNIUS

New York-Vilnius-New York \$580 r.t.

One way to Vilnius \$365

FREGATA TRAVEL
250 West 57th Street, 1211
New York, NY 10107
Tel.: (212) 541-5707

VILTIS - Hope

LITHUANIAN RELIEF PARCEL, INC.

368 West Broadway, Boston, MA 02127
Tel. (617) 269-4455 Fax. (617) 269-4836

OCTOBER, 2000 PICKUPS OF CHRISTAMS PACKAGES TO LITHUANINA

Thurs. Oct. 12	Brockton, MA	3:30-5:30 pm
Fri. Oct. 13	Lowell, MA	12-1 pm
Fri. Oct. 13	Lawrence, MA	2-3 pm
Fri. Oct. 13	Nashua, NH	4-5 pm
Sat. Oct. 14	Worcester, MA	12-3 pm
Mon. Oct. 16	Norwood, MA	6-7 pm
Tues. Oct. 17	Putnam, CT	1-2 pm
Tues. Oct. 17	Providence, RI	4-5:30 pm
Thurs. Oct. 19	Albany-Schenectady, NY	7-8 pm
Fri. Oct. 20	Binghamton, NY	9-10 am
Fri. Oct. 20	Scranton, PA	12-2 pm
Fri. Oct. 20	Frackville, PA	5:30-6:30 pm
Sat. Oct. 21	Philadelphia, PA	9:30-10:30 am
Sat. Oct. 21	Brooklyn, NY	1:30-4:30 pm
Sat. Oct. 21	Bridgeport, CT	7-8 pm
Sun. Oct. 22	Waterbury, CT	11am-12:30 pm
Sun. Oct. 22	Hartford, CT	1-2:30 pm

Greenwich, CT Labdaros renginys Lietuvos apleistiems kūdikiams paremti

Spalio 21 d., šeštadienį, 4 val. po pietų, gražioje Conyers Farm privačių namų aplinkoje Greenwich, CT, rengiamas labdaros pobūvis-koncertas. Pobūvio rengėjos, Lietuvių Moterų Federacijos Greenwich, CT, skyriaus narės, gautą pelną, kaip ir anksčiau, panaudos kūdikių globos namams Lietuvoje remti.

Koncerto programą atliks jauni Lietuvos menininkai - pianistas **Gabrielius Alekna** ir smuikininkas **Dainius Puodžiukas**.

Gimęs ir augęs Vilniuje, Gabrielius Alekna muzikos pradėjo mokytis vaikystėje, tęsė gimnazijoje, o vėliau buvo priimtas į The Juilliard School New York, kur šiuo metu siekia daktarato. Atskirai būtų galima kalbėti apie gausius pianisto koncertus, rečitalius Lietuvoje ir užsienyje, dalyvavimą visoje eilėje tarptautinių konkursų, iš kurių grįždavęs su aukštais įvertinimais ir atžymėjimais. Vasarą praleidęs Tanglewood Music Center, Gabrielius šalia studijų darbo dabar ruošiasi rečitaliams New York, Bostone, Greenwich, CT, ir Lietuvoje.

Dainius Puodžiukas, šiais metais baigęs Muzikos akademiją Vilniuje, smuiko studijas yra gilinęs pas eilę žinomų mokytojų Europoje ir JAV bei koncertavęs su Vakarų Europos orkestrais ir ansambliais. Sėkmingai pasireiškęs įvairiuose tarptautiniuose konkursuose, jaunasis smuikininkas yra atlikęs solo partijas su Lietuvos simfoniniais ir kameriniais orkestrais ir KREMERata Baltica.

Šiuo metu Dainius Puodžiukas studijas tęsia kartu su D. Pomerancaite-Mazurkewich smuiko klasėje Bostono Universitete.

Po koncerto bus pabendravimas su vaišėmis ir atgaiva. Tikimasi, kad ši, jau antroji Greenwich, CT, skyriaus ruošiamą popietę sutrauks gražų būrį lietuviškos ir amerikietiškos publikos. Svečių tarpe matysime Gediminą Šerkšnį, nuolatinį Lietuvos Respublikos ambasadorių prie Jungtinių Tautų, dr. Rimantą Morkvėną, generalinį konsulą New York, ir ambasadorių Anicetą Simutį, su žmonomis.

Vietų skaičius yra ribotas. Norintieji gauti pakvietimus skambinkite telefonu 1-203-762-5057. Pakvietimus gavusieji prašomi apie dalyvavimą nedelsiant pranešti.

LMF Greenwich, CT, skyrius, kuriam šiuo metu vadovauja pirmininkė Giedrė Stankūnienė, įsisteigė 1999 metų pavasarį tikslu organizuoti ir teikti pagalbą šešiuose Lietuvos valstybės išlaikomuose kūdikių globos namuose esantiems našlaičiams pamestinukams bei šeimos netekusiems kūdikiams ir mažamečiams vaikams. Nors skyriaus veiklos pagrindinis dėmesys yra nukreiptas į kūdikių globos namų paskirties auklėjamąją pusę, nėra atsisakyta ypatingais atvejais rūpintis ir medžiagine pagalba.

Rengėjos kviečiamas visus, kuriuos domina Lietuvos apleisti kūdikių dalia, atsilankyti į šį lėšų telkimo pobūvį ir kartu su jomis ir jų svečiais maloniai praleisti popietę.

L.E.O.

25 metus "SODAUTO" lūpomis skambėjo lietuviška daina

Ir nuskriejo daina... Ir liūdna, ir linksma... Ir atsimušė jos aidas į jūros bangą, virpančią medžio lapą, lekiantį paukštį, nebylią žolę... Ir išliko jos melodija giliai širdyje... Ir nežinia, kas pirmą kartą ištarė pirmuosius žodžius, kada pirmą kartą išsiveržė užgimusi melodija. Lietuvių liaudies dainas mes paveldėjome iš savo senelių ir perduodame ateinančiom kartom. Metai iš metų įvairiuose žemynų kampeliuose, kur gyvena lietuviai, nutyla skambėjusi lietuviška daina. Ir nesvarbu, kad esi toli nuo gimtojo krašto, meilė bočių žemei, jų dainoms ir papročiams visada lydi mus.

Prieš 25 metus Gita Merkevičiūtė-Kupčinskienė stažavosi Vilniaus Universitete ir dalyvavo tuo metu vadinamame Vilniaus Universiteto etnografiniame ansamblyje. Gita rinko dainas ir pasakojimus su viltimi, kad grįžusi į Ameriką galės suburti ratelį žmonių, kuriems brangi lietuviška daina. 1974 m. Aldona Dabrilaitė-Lingertaitienė, išgirdusi sukaupias dainas ir padavimus, sukvietė grupelę Bostono apylinkės gyventojų į pirmuosius susitikimus. Tai buvo pradžia užgimstančio ansamblio. Su kiekvienais metais prisijungdavo nauji nariai, bet yra ansamblių, kurie nuo pat įsikūrimo pradžios iki šių dienų aktyviai dalyvauja etnografinėje veikloje. Tai Gita ir Aidai Kupčinskai, Birutė ir Bronius Banaičiai, Valentina ir Gintaras Čepai, Perkūnas Kriukonis ir kiek vėliau prisijungusi Zita Kriukonienė, Vytautas Dilba. Kai 1975 m. prisijungė Aidai Kupčinskai, ansamblis praturtėjo instrumentine muzika.

Aidas pritaria armonika, lamzdeliais, skudučiais, kanklėmis. Tais pačiais metais ir gimė tikrasis ansamblio vardas - "Sodauto", kuris kiek primena žodį "sodyba".

Nuo pat savo gyvavimo pradžios "Sodauto" nariai, keisdami programų pobūdį, noriai dalyvavo ir tebedalyvauja įvairiuose tarptautiniuose renginiuose ir festivaliuose. Ansamblis aplankė daugybę miestų ir miestelių, kitas JAV valstijas, kitas šalis, tarp jų ir Lietuvą.

Iš pradžių ansamblis repetuodavo prisiglaudęs pas privačius asmenis arba Tautinės sąjungos namuose, kol šie egzistavo. Vėliau - Lietuvių piliečių klubo South Bostone salėje. Nuo 1985 m. "Sodauto" repetuoja Šv. Jurgio parapijos salėje Norwoode. Dėkojame šios parapijos klebonui, su-

teikusiam galimybes ansambliui repetuoti.

Tie, kurie įsijungia į sodautiečių gretas, puikiai supranta, ką jiems reiškia lietuvių tautos dainos ir muzika. Šis ansamblis yra saviveiklinis ansamblis. Dėka narių, kurie aukoja savo laiką ir pinigus, "Sodauto" gyvuoja. Norisi padėkoti organizacijoms ir pavieniams asmenims, kurie prisidėjo ir prisideda savo aukomis prie ansamblio išlaikymo. Iš anksto tariame ačiū tiems, kurie ateityje dar prisidės prie sodautiečių egzistavimo, kurių lėšų dėka galės ansamblis plėstis, tobulėti ir rengti naujus pasirodymus.

25 metus Bostone ir jo apylinkėse nenutilo skambėjusi lietuviška senelių daina. Nenusakomai greitai prabėgo laikas. Šiais metais "Sodauto" švęs 25 metų gyvavimo jubiliejų. Paminėti šią gražią datą ir pasidžiaugti kartu su ansambliciais sutiko svečiai iš Lietuvos. Atvyks muzikologė, Vilniaus Universiteto folklorinio ansam-

blio "Ratilio" vadovė Zita Kelminckaitė bei visiems gerai žinoma ir labai populiari ne tik Lietuvoje, bet ir užsienyje lietuvių liaudies dainų atlikėja Veronika Pavilionienė. Tikimės sulaukti iš Lietuvos folklorinio ansamblio "Sutaras". Taip pat atvyks liaudies dainų ir šokių mylintis kolektyvas iš Washingtono "Jorė".

Kviečiame ir Jus visus į "Sodauto" 25-metį, į šią nuostabią šventę. Kviečiame kartu pašokti ir padainuoti, pasivaišinti lietuviška duona ir sūriu, pasidžiaugti įdomių, linksmų ir talentingų žmonių draugija, išmokti bei prisiminti protėvių dainas ir šokius. Jubiliejinę šventę įvyks spalio 28 dieną 7 val. vak. South Bostono Lietuvių piliečių klubo salėje.

Ir vėl susibursime visi į gražų, didelį ratą. Vėl skambės lietuviška daina ir jos aidą paukščiai ant sparnų nuneš į gimtą šalį... Ir liks melodija giliai širdyje, kaip ir meilė bočių žemei.

Estera G.

Ansamblis "Sodauto" pasirodymo metu

Du reikšmingi renginiai Great Necko viešojoje bibliotekoje

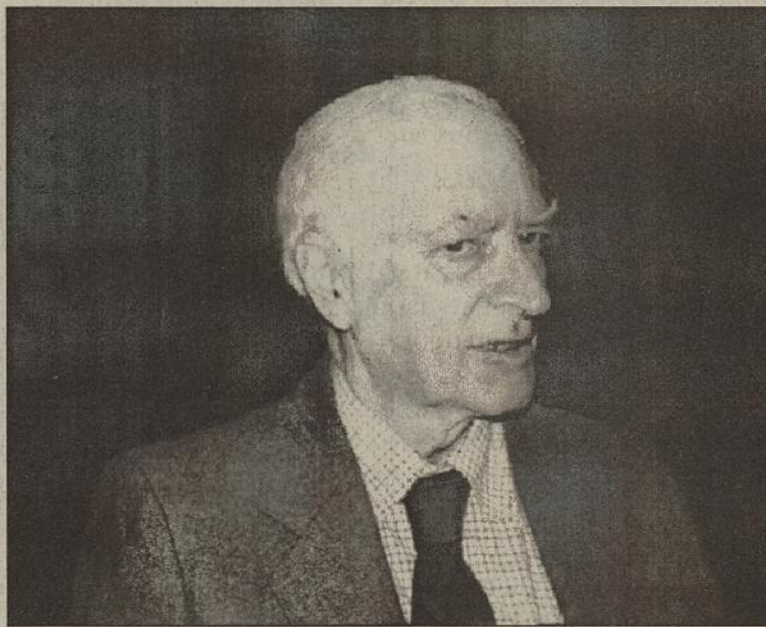
(atkelta iš 1 psl.)

Susirinkusieji turėjo malonią ir retą progą susipažinti su buvusio kauniečio, dabar gyvenančio New York, George Birman (Algirdo Landsbergio klasės draugo) ankstyvųjų fotografijų paroda. Ją sudarė 1935-1945 m. nuotraukos, kuriuose užfiksuotos, daugiausia prieškarinės, Lietuvos žydų kasdieninės ir šventinės gyvenimo scenelės (nuotraukų autoriaus giminės, žuvę Holokausto metu; Michael Preiss, finišuojantis 100 metrų bėgime Klaipėdoje 1937 m., ir kt.), žinomi

Lietuvos žmonės (prezidentas Antanas Smetona tarptautiniame skautų berniukų suvažiavime Panemunėje, už Kauno; lietuvių kalbos ir literatūros mokytojas Antanas Venclova paskutinės, prieš įžengiant naciams, pamokos metu), šiurpios praeities akimirkos (nacių rinkimų propaganda Klaipėdoje 1938 m.; Palanga 1938 m. po didžiojo gaisro; sovietų tankai, įvažiuojantys į Kauną 1940-ųjų birželio 15-ąją, ir kt.; nuo rusų sviedinių išgelbėjęs lapės urvas, kuriame nuotraukų auto-

rius slapstėsi pabėgęs iš koncentracijos lagerio). Tarp kita ko, šios George Birman

vavo ir Lietuvos ambasados Washingtono atstovė, perskaitėsi sveikinimo raštą. Klau-

George Birman

V. Kelerienės nuotr.

nuotraukos buvo paskelbtos meno žurnalo "Double Take" 1999 m. pavasario numeryje, o kai kurios yra saugomos Washingtono Holokausto muziejuje.

Šioje parodoje taipgi buvo pristatyti ir žinomi lietuvių fotografo Antano Sutkaus sukurti portretai. Juose įamžinti Genė Mačatienė, Fruma Kučinskienė, filologas Chatzkelis Lemchenas ir kiti Kauno geto kančių kelius perėję žmonės.

Parodos atidarymo metu Konstancijai Bražėnienei (1891-1970), įstabiai, itin skausmingo likimo moteriai, 1944 m. išgelbėjusiai du žydų tautybės vaikus, buvo įteiktas Žuvusiųjų gelbėjimo kryžius, kurį Konstancijos Bražėnienės dukrai dr. Nijolei Bražėnaitei-Paronetto įteikė Lietuvos generalinis konsulas New Yorke dr. Rimantas Morkvėnas. Apdovanojimo ceremoniale daly-

sytojai buvo itin sujaudinti išvydę vieną iš 1944-aisiais išgelbėtų vaikų - dr. Alex Gringauz, kuris pasidalijo prisiminimais, atsakė į auditorijos klausimus ir savo buvimu paliudijo, kad lietuvių ir žydų santykiai nėra tokie, kaip kartais juos mėginama pateikti.

Šios parodos rėmuose, Algirdas Landsbergis rugsėjo 25 d. Great Necko bibliotekoje kalbėjo apie Vilniuje pernai "Vagos" išleistą antologiją "Mirtis, rečityvas ir mėlynas drugelis - lietuvių poetai apie holokaustą". Jis paskaitė pustuzinį anglų k. išverstą antologijos eilėraščių, aptarė ypatingąjį priespaudos ir cenzūros laikmetį (1940-1990), kada jie buvo parašyti, nagrinėjo, kaip kraštutinės situacijos veikia poetines formas ir keičia žodžių prasmę. Daromos pastangos antologiją išleisti ir anglų bei hebrajų kalbomis. JuKe

Rengiamas žinyno JAV lietuviai II tomas

Kaip jau buvo rašyta spaudoje, Mokslo ir enciklopedijų leidybos institutas 1998 m. išleido žinyno *JAV lietuviai I* tomą (A-M). Jame pateiktos 2004 biografijos, 1037 asmenų dar ir portretinės nuotraukos. Chicagoje sukaupia gausi medžiaga netilpo į vieną knygą, todėl leidejai turėjo pakeisti pirminį planą. Leidybos institutas pasiryžęs baigti leisti Žinyną ir toliau rengia II tomą. Bet jam išleisti reikia sutelkti lėšų, nes kaip *Drauge* (1999.04.13) rašė vienas iš Žinyno sumanytojų Lituanistikos tyrimo ir studijų centro pirmininkas prof. dr. Jonas Račkauskas, jo žinioje nuo parengiamųjų darbų ir I tomo leidimo išlaidų yra likę 10,192 dol.

Todėl šį pavasarį Leidybos institutas paskelbė prenumeratos ir aukų rinkimą Žinyno II tomui išleisti. Įteiktas prašymas paramai gauti ir iš Lietuvių Fondo bei prelado Juozo Prunskio fondo.

Žinyno I tomas buvo pristatytas PLB posėdyje š. m. rugpjūčio mėnesį Vilniuje. PLB valdybos vicepirmininkė Milda Lenkauskienė ir Petras Kisieličius, MD, pažadėjo visokeriopą paramą Žinyno leidimui. II tomu rūpinasi ir daugiau visuomenės veikėjų, atsiliepusių į Leidybos instituto kreipimąsi paremti Žinyno leidėjus. Dar 1998 m. Žinyno leidimą parėmė chica-

gietis Algis A. Regis, atsiuntęs 100\$ čekį. Teigiamai Žinyną vertino žurnalistas Alfonsas Nakas, kuriam esamė dėkingi už nuolat siunčiamas Žinyno rengėjams iškarpas iš laikraščių. Siemet Žinyno leidimą parėmė dailininkė iš Chicago Magdalea Birutė Stankūnienė. Savo mirusio vyro Jono Gintauto atminimą jį pagerbė 5000 Lt auka. 250\$ Žinyno leidimui paskyrė verslininkas Juozas Kazickas iš New Yorko, po 100\$ kun. Vincas Valkavičius iš Norwood, MA, Jonas Žukas iš Woodhaven, NY, Milda Šatienė iš Westchester, IL, Ira G. Marks, Antanina Repšienė iš Chicago.

Leidybos instituto direktorius Rimantas Kareckas visiems rėmėjams nuoširdžiai dėkoja. Visų aukotojų pavardės bus paskelbtos II tome. Priimame ir aukas savo mirusiųjų artimųjų atminimui pagerbti.

Suprantama, kad I tome gal dar liko praleista lietuvių bei nusiipelnusių veikėjų, dirbusių po II pasaulinio karo. Prašytume juos ar artimųsios atsiųsti jų biografijas. Įdėsimė į II tomo papildymų skyrelį.

Dr. Antanas Balaišaitis,
redaktorius

Mokslo ir enciklopedijų leidybos institutas, L. Asanavičiūtės 23, LT 2050, Lietuva (Lithuania).

A.†A.

JUOZUI MAURUKUI

mirus, Jo dukroms DALIAI, DANAI, broliui JONUI ir jų šeimoms reiškiamė giliausią užuojautą.

New Yorko NEMICKAI

Alex Gringauz, Konstancija Bražėnienė, Sara Capelowitch. 1996 m.

DARBININKAS

341 Highland Blvd.
Brooklyn, NY 11207

E-mail: Darbininka@aol.com

Redakcija (718) 827-1352
Redakc. FAX .. (718) 827-2964
Administr. (718) 827-1351

Spaustuvė (718) 827-1350
Vienuolynas ... (718) 235-5962
Vyskupas (718) 827-7932
Salė (kor.) (718) 827-9645
Salės adm. (718) 235-8386

Vyskupas Juozas Preikšas, Panevėžio vyskupas ordinaras, spalio 5 atskrido į New Yorką ir porą dienų praleido Pranciškonų vienuolyne Brooklyne. Spalio 7 vysk. P. Baltakis, OFM, nuvežė svečią į seselių vienuolyną Putnam, CT, kur vyko Religinės Šalpos metinis susirinkimas ir kur vyskupas Preikšas vedė kunigams rekolekcijas.

Marijos Nekalto Prasidėjimo Seserų Rėmėjų saskrydis įvyks seselių vienuolyne Putnam, CT, sekmadienį, **spalio 29 d.** Šio saskrydžio šv. Mišias 11 val. ryto aukos ir pamokslą pasakys svečias iš Lietuvos kun. Alvydas Vainorius, Šaulių vyskupijos Pašvitinio miesto šv. Trejybės parapijos klebonas. Po pietų bus Rėmėjų posėdis ir Mirusiųjų prisiminimas; kapinių lankymas ir Mišparai už mirusiuosius seselių koplyčioje. Visi kviečiami.

Viešpaties Atsimainymo parapijos žinios

"Suaugusiųjų įvedimo į krikščionybę" programoje anglų kalba, kuri prasidės Advento pradžioje, jau turime užsiregistravusius tris kandidatus. Kreipiamės į lietuvius ir siūlome užsiregistruoti tiems, kurie neturėjo progos priimti Krikšto, Atgailos, Pirmosios komunijos bei Sutvirtinimo sakramento, skambinant į kleboniją tel. (718) 326-2236. Pernai tokie kursai lietuvių kalba buvo sėkmingi.

Sekantis Vyčių 110 kuopos susirinkimas įvyks spalio 29 d., tuojau po 11:30 val. lietuviškų mišių. Rugšėjo 30 d. 110 Vyčių kuopos nariai išsiuntė drabužių ir kitokių reikmenų sekančioms labdaros organizacijoms Lietuvoje: Kauno Kūdikių namams - 3 dėžės; Gift of Hope Vilniuje - 1 dėžė; Šv. Klaros slaugos ligoninei Utenoje - 1 dėžė ir Vilniaus Internolinė mokyklai (našlaičių prieglaudai) - 1 dėžė.

Spalio mėnuo - skirtas Sutvirtinimo Sakramento pasirušimui ir priėmimui. Šiuo metu septinto skyriaus CCD klasėje yra ruošiami 15 studentų priimti Sutvirtinimo sakramentą, kurį jiems suteiks spalio 22 d., 12:30 val. mišių metu vyskupas Rene Valtro.

Norime visų parapijiečių vardu pasveikinti **Romą ir Daivą Kezius** jų sūnaus **Rimo Kezio ir Kelly Damiano** sutuoktinių porą.

Lietuvių Moterų Federacija rengia **koncertą**, kuris įvyks sekmadienį, **spalio 22 d., 3 val.** popiet, Kultūros Židinio didžiojoje salėje. Koncerto programos pavadinimas **"Net kai nieko nelieta, lieka meilė"**. Koncertą atliks iš Lietuvos atvykstančios Kauno akademinio dramos teatro aktorė **Virginija Kochanskytė**, Kauno muzikinio teatro solistė (mezzosopranas) **Rita Preikšaitė** ir pianistė **Melitina Diamandidi Kuprienė**. Žiūr. skelbimą šio puslapio apačioje.

Romui Keziui rengiamas pagerbimas jo 50 metų visuomeninės veiklos ir 35 metų "Laisvės Žiburio" radijo valandėlės sukakties proga spalio 29 d. Kultūros Židinyje. Žiūr. skelbimą šio puslapio apačioje.

BALFO New Yorko skyriaus valdyba (Vitas Katinas, Zigmantas Dičpinigaitis, Antanas Pumputis) spalio pradžioje pradėjo metinį aukų rinkimo vakų. Nariams ir buvusiems aukotojams išsiuntinėti laiškai. Ten rašoma, kad 1999 m. vajeaus metu surinkta ir į BALFO centrą Chicagoje nusiųsta 6,875 dol. Aukas prašome siųsti: United Lithuanian Relief Fund of America, P. O. Box 210081, Woodhaven, NY 11421. Aukos atleidžiamos nuo mokesčių.

Gabrielius Vidmantas, gyv. Rochester, NY, sulaukęs 87 m. amžiaus, mirė rugšėjo 22 d. Palaidotas Rochesterio kapinėse rugšėjo 25 d. Nuliūdime liko žmona, duklė Ina Gvildienė ir sūnus Genius Vidmantas, 6 anūikai ir 6 proanūikai. Kas norėtų jo atminimą pagerbti, prašomi aukoti Lietuvos našlaičiams per LK Religinę Šalpa, 351 Highland Blvd., Brooklyn, NY 11207.

New Yorko Lietuvių Atletų klubas spalio 14-15 dienomis K. Židinyje rengia **Blusų turgų** - įvairiausių naudotų ir naujų prekių išpardavimą. Blusų turgui galima paaukoti įvairius naujus ir panaudotus gerame stovyje daiktus: sporto ir mankštos reikmenis, baldus, įrankius, rūbus, elektroninius bei elektrinius prietaisus, knygas, žaislus ir kt. Daiktus galima atvežti į Židinį arba skambinti šioms asmenims, kurie padės juos pristatyti į Židinį: Juozas Milukas, tel. (203) 961-9082; Ald. Augylienė (718) 805-3893 arba Algis Jankauskas (718) 849-2260. Blusų turgaus pelnas padeda išlaikyti LAK veiklą.

"Svarbu statyti Gyvąją Bažnyčią..."

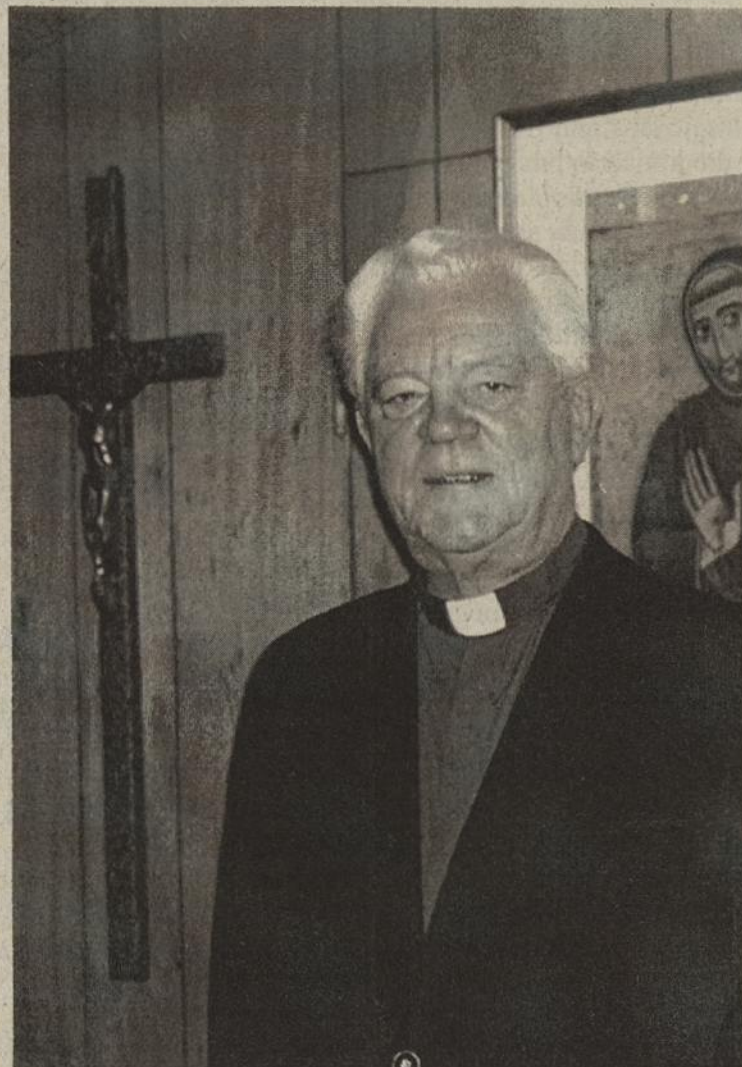
Juliaus Kelero pokalbis su Panevėžio vyskupu ordinaru Juozu Preikšu

(akelta iš 2 psl.)

partija Bažnyčia nėra linkusi. Taip pažymėta ir episkopato, ir Vatikano nurodymuose. Ir dabar, kai artėja rinkimai, buvo parašytas vyskupų atsišaukimas, ten buvo nurodyti žmonėms kriterijai, kuo vadovautis: nežiūrėti pažadų, gražių žodžių, bet žiūrėti į kandidatų nuveiktus darbus, kiek jie yra nusipelnę Tėvynei ir Bažnyčiai, kaip jie vertina moralines krikščioniškas vertybes. Tokie kriterijai nurodyti, tačiau palikta žmonėms laisvė rinkti, balsuoti, neagituojančią už vieną partiją. Šalia to, priminta pareiga eiti ir būtinai balsuoti, kad valstybės varas nepatektų į grupuočių rankas, kad rinkėjai išrinktų dorus tautos atstovus, kurie ne tik žodžiais, bet ir darbais įrodytų, ką jie yra prieš rinkimus žadėję.

JK: O dabar aš norėčiau išgirsti apie Panevėžio vyskupiją, kuriai jūs vadovaujate. Ar būtų akivaizdžiau pastebimos kokios nors permainos per paskutiniuosius 10 metų - kitaip sakant, per Nepriklausomybės laikotarpį? Ar sielovada kaip nors kito? Jei kito, tai kaip? As esama kokių nors ypatingybių devyniuose dekanatuose, priklausančiuose Panevėžio vyskupijai?

JP: Kalbant apie pastarojo dešimtmečio pakitimus galima pasakyti tą patį, kas vyko visoje Lietuvoje: išsivadavimas iš svetimų jungo, atgauta laisvė, grįžo uždarytos bažnyčios, statomos naujos. Panevėžio vyskupijoje karo audra praėjo labai greitai, bažnyčių nesugriovė, tik truputį kai kurias apgadino, bet po karo visos jos buvo atremontuotos, ir dabar bažnyčių pakanka. Svarbu statyti Gyvąją Bažnyčią, o paskui, nors žmonės išoriniai laisvi, dar daug kas yra patekę į taip vadinamą vidinę vėgę. Kaip sakė šv. Paulius: "Kristus mus išvadavo, kad būtume laisvi, tai tvirtai stovėkite, kad nebūtumėte vėl įkinkomi į vergystės jungą". O įvyko priešingai: nors žmonės yra išoriniai išsivadavę, bet dar daug yra likę dvasios vergų. Daug kas yra degradavę ir tai yra buvusios santvarkos padariniai. Daug kas manė, kad grįžus laisvei, viską bus galima greitai pasiekti, tuoj bus rojus, toji pažadėta žemė tuoj pat ateis, ir kai kurie, greitai nematydami tos pažangos, ėmė degraduoti - užtat kiek atsirado įvairių negerovių. Be to, daug dvasinių negerovių atsirado ir atsivėrus laisvei - plūstelėjo judėjimai, sektos iš Vakarų, ko anksčiau nebuvo, tai kai kurios iš jų rado dirvą toje tuščioje erdvėje, kadangi žmogaus dvasia liko tuščia. Kaip žinoma, gamta tuštumos nemėgsta, kažkas turi ją užimti. Tas pats ir dvasios srityje. Anksčiau buvo ujamasi, genamas Dievas iš žmogaus širdies - tada buvo tuštuma, dabar gi tą tuštumą užpildo įvairios negerovės, ateinančios iš užsienio. Bet kita vertus, yra ir pažangos daug pa-

Vyskupas Juozas Preikšas Pranciškonų vienuolyne
A. Žumbakienės nuotr.

daryta. Per dešimt metų tikybos dėstymas daug padarė. Jau dabar vaikai, kurie tiek metų mokėsi, tikėjime yra laimingesni už savo tėvus, kurie tų sąlygų neturėjo. Jie daugiau žino, jie supranta tikėjimo tiesas. Yra ir įvairių judėjimų, suaugusių ir jaunimo, kurie stengiasi šitą dvasią katalikišką gaivinti, atsiranda savanorių, kurie padeda darbuotis Caritas organizacijai, taip pat darbuojasi Maltos ordinas, Marijos legionas, be to, jau yra katalikiškų mokyklų, ko anksčiau nebuvo. Štai Panevėžyje, pavyzdžiui, veikia dvi katalikiškos mokyklos. Vyskupo K. Paltaroko mokykla, kurią įsteigiau prieš dešimt metų dekretu, šiais metais jau turi vienuoliktą klasę. Tai stipriai auganti mokykla, prisidėjusi nuo pirmos klasės ir visą laiką gan sunkiai skynusis kelią, nes buvo pakankamai kliūčių, bet visas jas teko pakelti, nugalėti ir mokykla dabar sėkmingai veikia. Nuo pradžios, kai buvo tik trys klasės, iki dabar jau mokinių skaičius išaugo iki 800. Į šią katalikišką mokyklą suvažiuoja mokiniai iš viso miesto, nors paprastai kitos mokyklos turi savo teritorijas, bet šita mokykla yra išimtis. Galima rytais matyti, kaip iš viso miesto suvežami vaikai: autobusai tik veža, veža, sustoja prie Katedros ir beria. Dvasia mokykloje gana gera, nors, kaip minėjau, kliūčių tai daug buvo. Švietimo vadovybė kurį laiką žiūrėjo labai kreivai: vis ieškojo priekabių, tai tas, tai tas netiko, tai suolai negerai, tai valgykla negerai... Bet viskas buvo nuolat taisoma, keičiama ir viskas kas reikia padaryta. Dabar mo-

kykla tvirtai atsistojo ant kojų. Medžiaginiai laikosi gerai, jos rūmai priklauso vyskupijai, kadangi ji buvo pastatyta vyskupo K. Paltaroko. Rūmai buvo labai apleisti, juos atremontavę ir įkūrė mokyklą, žinoma, buvo galima išnuomoti kokias firmas, tai pelnas būtų buvęs didelis, bet buvo nuspręsta atiduoti jaunimui, kad šis galėtų būti doroviškai ir tautiškai auklėjamas. Sustiprinta anglų kalba, sustiprinta tikyba, susieta su praktika: lankoma dažniau bažnyčia negu vien per šventes, ko kitos mokyklos nedaro.

JK: Ir paskutinis klausimas apie Jūsų šio apsilankymo tikslą - rekolekcijos Putname, vyskupo Pauliaus Baltakio kvietimu?

JP: Taip. Mane pakvietė Kunigų vienybės pirmininkas ir metinį Kunigų vienybės seimą ir po to praversti lietuviams kunigams rekolekcijas, bet kartu pataikiau į Religinės Šalpos metinį suvažiavimą. Tai bus tokie trys momentai, kur aš dalyvausiu.

JK: Kada grįžtate į Lietuvą?

JP: Į Lietuvą grįšiu spalio 20 dieną, kadangi po rekolekcijų dar keliom dienoms vyksiu į Chicago, ten susitiksiu su prelatu Šarasku ir aplankysiu seminariją, kur mokosi pora mūsų studentų klierikų; noriu pažiūrėti, kaip jiems ten sekasi. Taip pat aplankysiu savo parapijos kunigą Rimantą, kuris antri metai ten darbuojasi ir kartu mokosi.

JK: Labai ačiū, Ekscelencija, už pokalbį. Geros viešnagės!

SKELBIMAI

Tik 33 centai už minutę skambinant į Lietuvą; 8,9 cento - JAV. Pigu. Patrauklu. Patikima. Jokių mėnesinių mokesčių. Tarptautinė telefono bendrovė IE COM aptarnauja lietuvius nuo 1983 metų. Teiraukitės lietuviškai 708-386-0556. (sk.)

Moterims siūlomi darbai amerikiečių šeimose. Turi susikalbėti angliškai, mėgti vaikus, žinoti namų ruošos darbus. Patikima agentūra. Tel. (516) 377-1401. (sk.)

Lietuviai, lauko priežiūros darbu (landscaping - maintenance) bendrovės savininkas Washington, DC, **ieško dviejų darbininkų**, kurie galėtų atlikti lauko priežiūros darbus. Pradinis mokestis \$6.00 į val. ir viršvalandžiai. Reikalingas darbo leidimas. Suteikiamas pigus butas - 130 dol. mėnesiui. Tel. (202) 244-2373.

Mergina iš Lietuvos skubiai ieško darbo. Turi slaugės išsilavinimą, gali slaugyti ir prižiūrėti senus žmones. Skambinti tel. 410-342-1805. Prašyti Ireną. (sk.)

Kaune parduodamas butas: 2 kambariai, virtuvė ir vonia; netoli buvusios "Vėsos" parduotuvės, Šiaurės rajone. Blokiname 5 aukštų name, antrame aukšte. Balkone grotos, įvesti visi skaitliukai. Parketo grindys, dvigubos medinės durys. Skambinti bet kuriuo laiku (860) 247 - 8584. Kviesti Nijolę. (sk.)

Moteris iš Lietuvos ieško darbo. Gali prižiūrėti vaikus, ligonius, senelius bei šeimnininkauti. Nori gyventi šeimoje. Skambinti po 7 val. vak. (212) 245-8165.

Išnuomojamas gražioje vietoje prie vandenyno 2 kambarių ir virtuvės butas su baldais. Skambinti šeštadieniais ir sekmadieniais (718) 945-3954.

Kretingos pranciškonų labdaros valgyklai, kuri buvo aprašyta DARBININKO Nr. 29, aukojo:

Eleonora Stančiauskaitė, Baltimore, MD - 15 dol.

Norintieji prisidėti prie šios valgyklos išlaikymo, prašomi aukas siųsti:

Franciscan Fathers
361 Highland Blvd.
Brooklyn, NY 11207

Pažymėkite, kad tai Jūsų auksa Ketingos vienuolyno labdaros valgyklai.

"Vilties" siuntinių agentūros atstovas vėl priims siuntinius į Lietuvą šeštadienį, **spalio 21 d. nuo 1:30 iki 4:30 val. p.p.** "Darbininko" patalpose, 341 Highland Blvd., Brooklyn, NY. New York "Vilties" atstovas yra **Algis Jankauskas**. Su juo galima susitarti dėl siuntinių paėmimo iš namų skambinant telefonu **718-849-2260**.

Atlantic Express Corp., siuntinių į Lietuvą persiuntimo bendrovė, vėl priims siuntinius šeštadienį, **spalio 22 d.**, nuo 12 iki 1 val. p.p. Kultūros Židinio kieme. Dėl informacijų skambinkite tel. **1-888-205-8851**.

"Darbininkas" naujiems skaitytojams - tik 25 dol. metams. Nuo rugšėjo 1 iki gruodžio 31 **spausdos vakų skelbia JAV LB Kultūros Taryba**, padedant Lietuvių Fondui. Nauji skaitytojai kviečiami pasinaudoti šia paginta prenumeratos kaina ir užsisakyti savaitraštį sau, arba kaip dovaną į universitetus išvykstančiam savo jaunimui, jaunavedžiams, kaimynams, draugams, pažistamiems. Pasinaudokita šia vienkartinė proga; užsisakykite vienintelį Amerikos Rytų pakraščio lietuvišką savaitraštį.

"Laisvės Žiburio" radijo 35 metų ir Romo Kezio visuomeninės veiklos 50 metų

JUBILIEJUS

šeštadienį, spalio 28 d.

Kultūros Židinyje, 361 Highland Blvd., Brooklyn, NY
Pradžią 6 val. vak.

Kokteiliai

Paroda - Algimanto Kezio nuotraukos
Romo Kezio veikla spaudoje
"Laisvės Žiburio" renginiai

Sveikinimo žodžiai

Pietūs

Meninė programa

Linksmoji dalis, muzika

Pavienes vietas ir stalus po 8 vietas užsakyti iki spalio 20 d.

telefonu 718-847-8735

Auka 25 dol.

Čekius rašyti: Lithuanian American Community, Inc. vardu ir siųsti: Kest. Bileris, 84-19 108th St., Richmond Hill, NY 11418

VISI Kviečiami!!!!

Rengimo komitetas

Lietuvių Moterų Federacija

kviečia į koncertą

"Net kai nieko nelieta, lieka meilė"

sekmadienį, spalio 22 d., 3 val. popiet

Kultūros Židinio salėje, 361 Highland Blvd., Brooklyn, NY
iš Lietuvos atvyksta

Kauno Akademinio dramos teatro aktorė

VIRGINIJA KOCHANSKYTĖ

Kauno Muzikinio teatro solistė mezzosopranas

RITA PREIKŠAITĖ

Lietuvos Muzikos Akademijos docentė pianistė

MELITINA DIAMANDIDI-KUPIRIENĖ

Kavinė su lietuviškais valgiais ir atgaiva veiks

nuo 1 val. popiet

Bus galima pavalgyti ir po koncerto

Įėjimas - 15 dol.